

משרד התפוצות
יוצרים עתיד יהודי משותף

משרד התפוצות
הממשלה ה-36
2021-2022

סיכום פעולות המשרד

דצמבר 2022

תוכן עיניינים

5	דבר שר התפוצות
7	דבר המנכ"לית
8	תחומי עיסוק, עקרונות ושיטות הפעלה של המשרד
9	משרד התפוצות - פרויקטים
9	1. חינוך לא פורמאלי בתפוצות
9	מוזאיק יונייטד
10	פרויקט "הקמפוסים"
11	"שלום קור"
12	"ישראלים"
14	פרויקט הדיגיטאל
15	סיורי תיכון לישראל
15	פרויקט חירום - מחנות קיץ לפליטים אוקראינים באירופה (2022)
16	"הקהל"/קהילות
19	2. חינוך יהודי פרומלי בתפוצות
19	פרויקט "יונייטד"
21	3. מינהלת צרפת
21	"למורים"
22	"לנוער"
23	4. פרויקטים בתפוצות
23	פרויקט "מומנטום"
24	"SMARTJ - קדימה מדע"
25	פרויקט קהילות קטנות ובינוניות
25	"לימוד FSU LABS"
26	סיוע חירום ליהודי אוקראינה על רקע המלחמה באזור
27	רשתות מנהיגות בכירה
27	הכשרת מנהיגות וקיום פעילות עבור בני נוער יהודים מצפון אמריקה
28	"ישראל אצלי בקהילה"
28	שותפות עם מרכז קורת לציוויליזציה יהודית ומוזיאון אנו
29	5. חיזוק החיבור של הישראלים בארץ לעם היהודי בתפוצות
29	מינהלת עמ"י
30	שבוע התפוצות
31	פרויקט "קומיוניטי"
32	עבודה עם מועצת תנועות הנוער

32	שיתוף פעולה עם משרד החינוך
32	תוכנית חומש
32	מסע עמיות
33	6. מאבק באנטישמיות
33	ניטור אנטישמיות ברשתות החברתיות
34	אתר ה - CFCA
34	משלחות של כוחות ביטחון וחירום מהעולם
36	7. התחדשות יהודית
36	מינהלת התחדשות יהודית
37	8. כנסים וקמפיינים
37	כנס עיתונאים יהודים
37	מדד הקרבה לתפוצות בישראל
38	משואת התפוצות
38	הוועדה הציבורית המייעצת
38	המלצות כלליות
39	המלצות שר התפוצות, ד"ר נחמן שי
40	נספחים

דבר שר התפוצות, ד"ר נחמן שי

ביום כניסתי לתפקיד שר התפוצות, ה-16 ביוני 2021, אמרתי כי אילו יכולתי לבחור כל תפקיד, הייתי בוחר בתפקיד הזה ללא ספק.

רבים מאוד בישראל אינם מבינים עד כמה הגשר הזה, היהודי, חיוני למדינת ישראל. נכס אסטרטגי יקר ערך, שכל מדינה הייתה שמחה בו, והוא מהווה מרכיב מרכזי בביטחון הלאומי של מדינת ישראל.

בפרדיגמה של יחסי ישראל-תפוצות חל שינוי מהותי; אנחנו בישראל הקהילה היהודית הגדולה, החזקה, הבטוחה ואפילו המבוססת ביותר, והאחריות לעתידם של יהודי התפוצות נופלת גם על כתפיו. במהלך השנה וחצי האחרונות שאפנו במשרד התפוצות להציג ראייה חדשנית ומקורית של יחסי ישראל-תפוצות. תפיסה זו מבוססת על ההכרה, כי הגיעה השעה שישראל תסייע לעם היהודי, על שלל גונו, אשר עם חבריו מחוץ לישראל נמנים כ-8 מיליון איש ביותר מ-3,000 קהילות.

מיום הקמתה ראתה את עצמה מדינה ישראל כבית לעם היהודי, אשר "תשקוד על הבטחת שלומם של בני העם היהודי... וכן תפעל בתפוצות לשימור הזיקה בין המדינה ובין בני העם היהודי, ותפעל לשימור המורשת התרבותית, ההיסטורית והדתית של העם היהודי בקרב יהדות התפוצות" (חוק יסוד-ישראל: מדינת הלאום של העם היהודי, סעיף 6).

ביחסינו עם התפוצות פעלנו לפי העקרונות הבאים:

א. כל הזרמים והקהילות היהודיות שווים.

ב. השיח בינינו צריך להיות פתוח, שקוף, גלוי ומעמיק.

ג. זו העת כי ישראל תגמול בחזרה ליהודי התפוצות ולא רק תקבל מהן.

התמקדנו בשלושה מכלולים, המשלימים זה את זה: מכלול החינוך היהודי בתפוצות, פורמלי ולא-פורמלי, מכלול טיפוח העמיות בישראל והזיקה בינה לבין התפוצות, ומכלול המאבק באנטישמיות ופיתוח החוסן הקהילתי. בשלושת המכלולים האלו פיתחנו שותפויות עם קהילות ועם ארגוני חברה אזרחית ועם קרנות פילנתרופיות, אשר שטחי פעילותם חופפים לאלו של המשרד. שיתופי פעולה אלו מכפילים ואף משלשים את משאבי המשרד ואת יעילותו ומהווים דוגמה לזיהוי נושאים משותפים ולקידומם.

בנוסף, עלינו להיות קשובים לתהליכי העומק שעוברים על העולם היהודי כיום, ובהם גם התרחקות מהמורשת היהודית, נישואים בין דתיים וירידה בילודה. אלה הובילו לכך, שמספר היהודים בעולם כולו משתווה כיום למספרם ערב מלחמת העולם השנייה.

עם זאת, עלינו לזכור כי במשך אלפיים שנה סוד הקיום היהודי היה תמיד בסולידריות, באחריות המשותפת ובערבות ההדדית. כך נמשיך וננצח.

עבודה רבה עוד לפנינו, למען העם היהודי כולו.

ברכת הצלחה.

ד"ר נחמן שי

דבר המנכ"לית, עו"ד ציונה קניג-יאיר

"וכשם שעתידי היהדות בגולה תלוי מעכשיו בקיום ישראל, כך תלוי עתיד המדינה, עצם קיומה, ביטחונה ושלומה, וביתר שאת מילוי ייעודה היסטורי - ביהדות העולמית."
דוד בן גוריון, ישראל והתפוצה, 1957

אמירה זו של בן גוריון מדויקת גם היום. העם היהודי מפוזר ברחבי העולם, כאשר רק מחציתו חיה במדינת ישראל. ממשלת ישראל, בדמותו של משרד התפוצות, מכירה באתגר הגדול של זהותן היהודית של הקהילות היהודיות ברחבי העולם ובאתגר הלא פחות מיידי של חיבור וקשר לישראל. באותה נשימה, ישנה הבנה, כי החיבור צריך להיות גם מכיוון ישראל כלפי הקהילות היהודיות בעולם אם ברצוננו להבטיח את עתידו של העם היהודי. כמו כן, האנטישמיות הגואה בעולם ובמדיה החברתית היא איום אמיתי על חייהן של קהילות רבות בעולם ועל קיומן. מדינת ישראל היא מדינת הלאום של העם היהודי, ועל כן אחריותה של הממשלה להיות חלק מהמענה לאתגרים הללו. משרד התפוצות עוסק בכך שנים רבות, וזכיתי בשנה וחצי האחרונות לקחת חלק בעשייה זו כמנכ"לית המשרד.

ייחודיותו של המשרד מתבטאת בכך, שמשרד התפוצות פועל בשותפות אמיתית עם יהדות העולם - הן מבחינה רעיונית והן מבחינה כלכלית. כל פרויקט הוא מענה לאתגר או לבעיה בעולם היהודי בתחום החינוך הפורמלי והלא פורמלי, בתחום בניית קהילות, או במאבק באנטישמיות. על כל השקעה של מדינת ישראל, יש השקעה של פילנתרופים מרחבי העולם, המאמינים ורוצים בשותפות עם הממשלה כדי למצוא מענה ופתרון לבעיה. המבנה הזה משקף שיתוף פעולה אמיץ בין הממשלה ליהדות העולם, דבר שמקדם את המטרות של המשרד ומגביר אמון.

במסמך זה פירטנו את שלל העשייה הענפה של המשרד בתחומי העיסוק השונים, תוך פירוט הפרויקטים שהמשרד מוביל ו/או שותף להם. המסמך מתמקד בהישגים של התוכניות והפרויקטים השונים ושם דגש מיוחד על העשייה בשנה וחצי האחרונות. כמו כן, כל פרויקט כולל המלצות וכיווני פעולה לעתיד.

כולי תקווה שעם כינונה של הממשלה ה-37 תימשך העבודה המשותפת עם יהדות התפוצות ואף תתרחב כדי להמשיך ולחזק את זהותן היהודית של הקהילות היהודיות ולהמשיך ולטפח את החיבור של יהדות העולם לישראל.

"הדאגה היהודית בכל הדורות הינה דאגה כפולה: החרדה לפרט, לאיש היהודי, ולכלל - לעם; הדאגה לגורל הפיסי של היהודי ולהמשכיות הרוח של האומה היהודית."
משה דיין, 1969

מדינת ישראל היא מדינת הלאום של העם היהודי ולה אחריות כלפי יהודים בכל העולם. משרד התפוצות הוא המשרד אשר מיישם הלכה למעשה אחריות זו ומשפיע על הקשר בין יהודים בכל העולם לישראל. זו אחריות גדולה וזכות עצומה.

בברכת הצלחה גדולה,

ציונה קניג-יאיר
מנכ"לית משרד התפוצות

תחומי עיסוק, עקרונות ושיטת הפעולה של המשרד

1 תחומי העיסוק של המשרד

- חיזוק הזהות היהודית והקשר לישראל.
- הנחלת העמיות בקרב החברה הישראלית וזיקתה לתפוצות.
- מאבק באנטישמיות וחיזוק החוסן הקהילתי של הקהילות היהודיות ברחבי העולם.
- התחדשות יהודית בישראל ובעולם.

2 בניית פלטפורמות שתפקידן לתכלל את שדה הפעולה

- "מוזאיק יונייטד" - היוזמה לחינוך לא פורמלי בתפוצות.
- "יונייטד" - היוזמה לחינוך פורמלי בתפוצות.
- מינהלת צרפת.
- מינהלת עמ"י - לחיבור הישראלים לאחיהם בתפוצות.
- מינהלת התחדשות יהודית.

3 עקרון השותפות בין הממשלה וגורמים שותפים (ארגונים/פילנתרופים)

- השקעה כלכלית משותפת מינימום 50%-50%.

4 פלורליזם

- חיזוק הזהות היהודית על כל גוניה.

5 הסתכלות מערכתית, הכוללת פרויקטים המלווים את רצף מהלך החיים היהודי

משרד התפוצות - פרויקטים

1 | חינוך לא פורמלי בתפוצות

א. "מוזאיק יונייטד" - היוזמה המשותפת למדינת ישראל ולעם היהודי

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

יוזמה פורצת דרך של ממשלת ישראל בשיתוף העם היהודי בתפוצות. "מוזאיק יונייטד" פועלת לאחד, לקדם ולהעניק כלים לארגונים, הפועלים לחיזוק הקשר של יהודים צעירים ברחבי העולם לזהותם היהודית ולישראל. "מוזאיק יונייטד" מבטאת את העיקרון של נטילת אחריות משותפת של ממשלת ישראל ויהדות העולם למען עתיד העם היהודי. "מוזאיק יונייטד" היא תוצר של תהליך אסטרטגי עם גורמים רלוונטיים רבים בעולם היהודי. התוכנית אושרה בהחלטת ממשלה מס' 1660 בשנת 2014 והחלה לפעול בראשית 2016.

היוזמה כוללת סדרה של פרויקטים, שפונים לצעירים בשלבים השונים של חייהם. עשרות אלפי צעירים יהודים משתתפים בפרויקטים המוצלחים, בהם פרויקט "הקמפוסים", "שלום קור", "ישראלים", סיורי תיכון לישראל ומחנות קיץ.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- החלטת ממשלה מס' 1369 מיום 10.4.22 אשר עיגנה את השלב הבא של הפרויקטים, תוך ביצוע התאמות שהן תוצר של מסקנות שעלו משלב א' של הפעלת בפרויקט, בין היתר:
- שינוי מודל המימון ל-50/50 לחלק גדול של הפרויקטים.
 - התרחבות לתחום בניית קהילות, התמקדות בחדשנות כדי להגיע לקהלי יעד נוספים.
 - שימת דגש על חינוך ביחס לישראל בפרויקט "הקמפוסים".
 - הוספת "מיני פורטל" לבחינת אפשרות להגדלת האימפקט, תוך הוזלת עלויות בקמפוסים.
 - קביעת אסטרטגיה הבנויה על 5 עקרונות:
 - זהות יהודית - חיזוק הזהות היהודית של יהודים ברחבי העולם.
 - יחסי יהדות התפוצות וישראל - חיזוק הקשר של יהודים ברחבי העולם לישראל.
 - פיתוח מנהיגות יהודית - פיתוח של מנהיגים בקהילות ובארגונים לחולל שינוי ארגוני.
 - פיתוח קהילתיות יהודית - פיתוח קהילות בעלות קשרים חברתיים, ערבות הדדית ומעורבות גבוהה.
 - חדשנות - זיהוי, עידוד והרחבה של יוזמות חדשניות בעולם היהודי.

■ פרויקט "הקמפוסים"

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

פרויקט הקמפוסים של "מוזאיק יונייטד" הוא פרויקט דגל ומהווה שותפות ייחודית, הפועלת בקמפוסים ברחבי העולם ויוצרת פלטפורמה, שמטרתה לחזק ולאפשר חיים יהודיים משגשגים בקרב סטודנטים יהודים. "מוזאיק יונייטד" בונה ומתחזקת את התשתית, המאפשרת לארגונים שונים בקמפוס להגדיל את מספר האינטראקציות החיוביות והחווייתיות החינוכיות שהם מציעים לסטודנטים סביב הזהות היהודית והחיבור לישראל. כתוצאה מכך נוצרות הזדמנויות רבות עבור סטודנטים יהודים בקמפוס להיות מעורבים יותר, פעילים יותר ומחוברים יותר לזהות יהודית ולישראל.

את התוכניות מפעילים 3 ספקים בעלי פריסה עולמית רחבה: "חב"ד", "הילל" ו"עולמי".

הישגים עד כה (החל מ-2016):

- יותר מ-131,000 סטודנטים השתתפו במהלך 6 שנות פעילות.
- פעילות ביותר מ-500 קמפוסים.
- פעילות ביותר מ-50 מדינות בחמש יבשות (אירופה, אסיה, צפון ודרום אמריקה, אפריקה, אוסטרליה).

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- מינוי מנהל חדש: [REDACTED]
- 18,000 סטודנטים ב-25 מדינות השתתפו בפעילות.
- התמקדות בחינוך על אודות ישראל: הרחבת התכנים העוסקים בישראל במסגרת התוכניות השונות.
- פתיחת תוכנית "Israel Leadership" בשיתוף "הילל".
- הוספת "מיני פורטל" לבחינת אפשרות להגדלת האימפקט תוך הוזלת עלויות בקמפוסים.

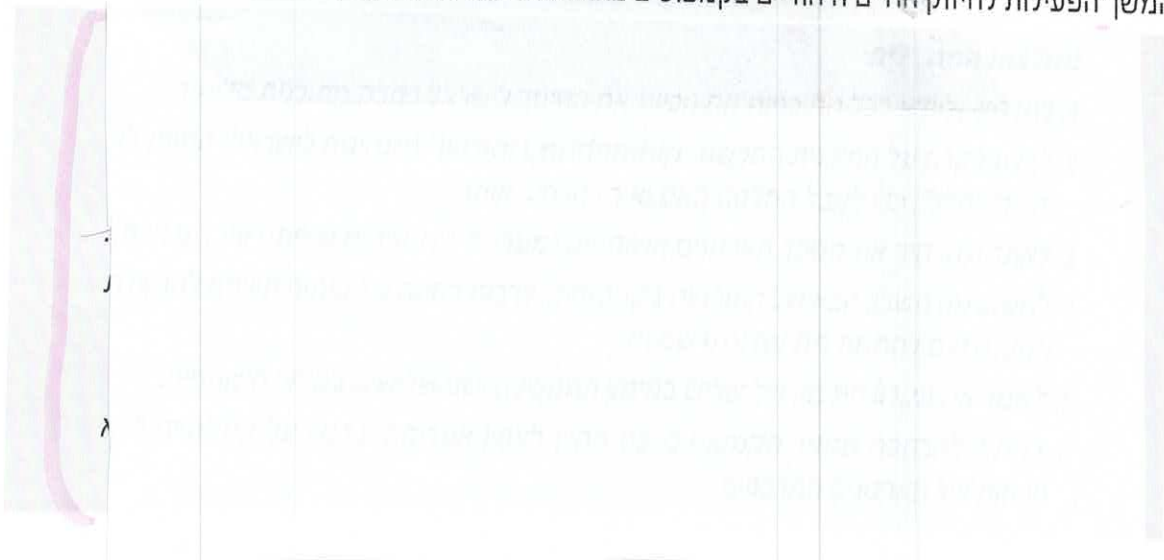
הערכה ומדידה:

- הממצאים להלן מבוססים על סקרי סטודנטים, כולל משתתפי תוכנית "Springboard Fellows" וכן מקרי בוחן (סקרים וראיונות) של משתתפי תוכניות "הפורטל", כמו גם סקר וראיונות עם בוגרי התוכנית (2022).
- מרבית הסטודנטים (73%) באים מרקע יהודי "נמוך" או "נמוך מאוד". סטודנטים אלו מזדהים ברוב המקרים כחילונים או רפורמים, ומרביתם חוו מספר מועט של שנים במסגרות חינוכיות יהודיות.
 - סטודנטים במדינות ברית המועצות לשעבר הם בעלי הרקע היהודי הנמוך ביותר (85%), וזאת בהשוואה ל-74% בצפון אמריקה ו-39% באירופה).
 - סטודנטים בעלי רקע יהודי גבוה יותר מדווחים על השפעה גבוהה יותר. עם זאת, נראית השפעה ניכרת גם על סטודנטים בעלי רקע יהודי נמוך.
 - לאחר סיום הקולג', בוגרי תוכנית "הקמפוסים" מדווחים על ירידה ברמת המעורבות שלהם בחיים יהודיים מאורגנים. אחוז המשיבים שמשתתפים לפחות פעם בחודש יורד מ-68% ל-56%.
 - מיעוטם של הבוגרים (22%) מדווחים שהם בעלי ידע רב לגבי ישראל, ועוד פחות (12%) מדווחים שהם מסוגלים לקיים שיחה מורכבת לגבי ישראל.

דגשים ופעולות נדרשות להמשך:

המשך הפעילות לחיזוק החיים היהודיים בקמפוסים באמצעות תוכניות חדשות וענייניות.

■ "שלום קור"

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

פרויקט "שלום קור" מבקש לגייס את הדור הצעיר בישראל ובתפוצות סביב עשייה התנדבותית משמעותית למען קהילות יהודיות ולא יהודיות הזקוקות לתמיכה במדינות מפותחות ובמדינות מתפתחות ברחבי העולם. הפרויקט נועד לחזק את הזהות היהודית ולחבר את הצעירים למדינת ישראל באמצעות פעילות משותפת לרעינות החסד ותיקון עולם כערכים יהודיים משותפים.

הפרויקט הוא שיתוף פעולה בין "מוזאיק יונייטד" והסוכנות היהודית לישראל.

הישגים עד כה:

- יותר מ-20,000 מתנדבים בשנים 2021 ו-2022.
- במענה ל"קול קורא" להתנדבות גלובלית התקבלו ב-2020 כ-150 הצעות, וב-2021 התקבלו כ-70 הצעות.
- תמיכה בכ-60 ארגונים.
- ב-2021 נעשתה פעילות מקומית משמעותית ופעילות ב-36 מדינות.
- ב-2021 היו כ-200 מתנדבים בפרויקטי מורשת יהודית. הצפי לשנת 2022 הוא כ-350 מתנדבים.
- ב-2022 נעשתה פעילות גלובלית בכ-30 מדינות ב-5 יבשות.
- מענה חירום בתקופת הקורונה, שכלל 100 מתנדבים.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- פעילות סיוע לפליטי המלחמה באוקראינה באמצעות כמה ארגונים, בין היתר: ארגון "איחוד הצלה" - הקמת בית חולים שדה במולדובה ושליחה של 36 מתנדבים לסיוע לפליטים האוקראינים בגבולות, ארגון "השומר הצעיר" - 160 מתנדבים בסבבים של כשבוע, שפעלו לייצר מסגרת לילדים ולאימהות ומתן מענה לצרכים פסיכו-סוציאליים.
- הוצאה לפועל של תוכניות התנדבות גלובליות ב-2022 (בין מרץ לספטמבר), שכללו כ-40 פרויקטים של 13 ארגונים (בהם: "הבונים דרור", "NCSY", "בית"ר, "הלל קייס", "לוחמים ללא גבולות", פרויקט "תן" ועוד),

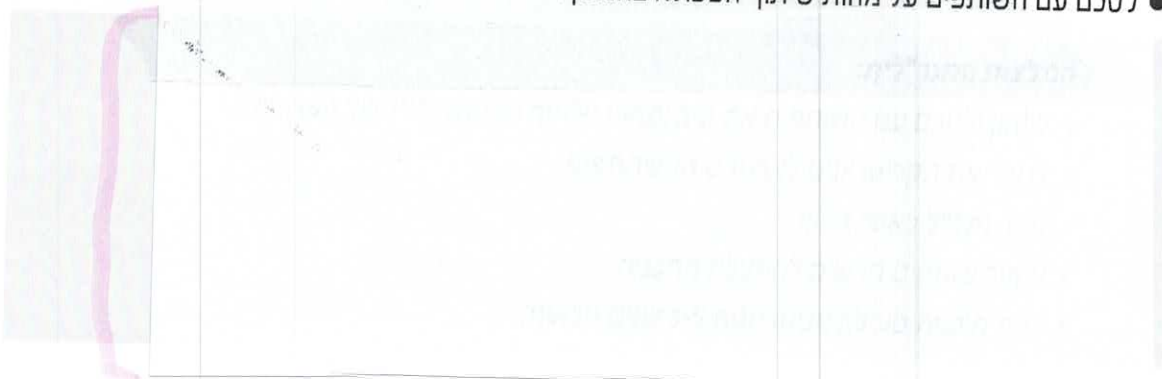
שהצליחו לגייס 1,670 מתנדבים. פרויקט מיוחד נוסף הוא "זיכרון בסלון", שעסק בשורדי שואת יהודי ברית המועצות בהשתתפות כ-3,500 מתנדבים בארץ ובח"ל.

הערכה ומדידה:

- בוצעו סקרי מתנדבים וראיונות עומק עם אנשי מקצוע בארגונים השותפים (2021 ו-2022).
- הארגונים שסיפקו תוכניות "לוקאל" בזמן הקורונה בשנת 2021 והן הארגונים שסיפקו חוויות גלובליות בשנת 2022 הצליחו לספק במקביל גם חוויות לימוד יהודיות משמעותיות.
- ניתוח הסקרים של מתנדבי הפעילות הגלובלית ב-2022 צפוי להתקבל בדצמבר.

דגשים ופעולות נדרשות להמשך:

- "קול קורא" להתנדבות גלובלית ל-2023 עתיד להיפתח בסוף 2022.
- חיזוק תוכניות גלובליות והגדלת מספר המתנדבים.
- מציאת ארגונים פוטנציאליים חדשים.
- גיוס תורמים חדשים.
- לסכם עם השותפים על מהות שיתוף הפעולה בהמשך.

■ "ישראלים"

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

פרויקט "ישראלים" פועל לחיזוק הזהות היהודית והקשר לישראל של הדור הצעיר, דור 1.5 והדור השני של ישראלים מחוץ לישראל. ההערכה היא שישנם בין 800,000 למיליון ישראלים, שחיים כיום מחוץ למדינת ישראל, בעיקר בצפון אמריקה (כ-600,000) ובאירופה (יותר מ-100,000). יצירת הזדמנויות למעורבות חברתית, תוכניות חינוכיות, תוכניות בניית קהילה ותוכניות מנהיגות, לצורך הקניית ידע ומשמעות כחלק מתפיסה ארוכת טווח, שמטרתה לבסס את הקשר של הישראלים וצאצאיהם בעולם לישראל, לזהות יהודית ולקהילה היהודית המקומית כרכיבי זהות משמעותיים.

דרכי הפעולה:

- תוכניות חינוכיות וקהילתיות בצפון אמריקה, הכוללות תוכניות מנהיגות נוער ומנהיגות מבוגרים והפעלתן באמצעות מגוון ארגונים.
- קהילות Start Up בערים שונות באירופה, הבנויות סביב מרכזי קהילה, המציעים מגוון רחב של פעילויות ואירועים לכל גיל ברמות שונות.
- "MitzVibe" - תוכנית אונליין לבני ובנות-מצווה.

הישגים עד כה:

- 900 משתתפים בתוכניות חינוכיות וקהילתיות בצפון אמריקה.
- 4,500 משתתפים בקהילות Start Up באירופה.
- 30 משפחות השתתפו בתוכנית בר-מצווה דיגיטלית.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- מינוי מנהלת חדשה: מיטב טסלר-שימל.
- עבודה על תוכנית אסטרטגית מעודכנת לפרויקט.
- כנס קהילות ישראלים ראשון באירופה בשיתוף פעולה עם כלל הארגונים הפועלים בקרב הישראלים באירופה.
- תוכנית להרחבת הפעילות בשנה השלישית, הכוללת:
 - שיתוף פעולה עם תוכנית "גוונים" של ה-IAC לפיתוח מנהיגות ישראלית-יהודית מקומית.
 - תוכנית "בני בית" - פיילוט ליצירת מפגש וחיבור קרוב בין משפחות ישראליות החיות בצפון אמריקה למשפחות מהקהילה היהודית באזורם.
 - הרחבת התוכניות החינוכיות ופתיחה של מסלולים קהילתיים.
 - הקמה של 3 קהילות Start Up חדשות באירופה (בשיתוף "בינה", "הצופים", הסוכנות היהודית וה-ICE) ו-2 קהילות מחוץ לאירופה.
 - הרחבת תוכנית הבר-מצווה.

הערכה ומדידה:

- לצורך הערכת פרויקט "Israelis in Europe", על ידי חברת "רוסוב", בוצע סקר, שנערך בקרב משתתפי התוכנית בלונדון, בברלין ובווינה (2022).
- הסקר מצא, שמרבית הנשאלים מגדירים עצמם קודם כול כישאלים, ושהקשר לישראל, לשפה העברית ולקהילה הישראלית חשוב להם מאוד.
- פחות מרבע מהנשאלים מרגישים מחוברים לקהילות היהודיות המקומיות.
 - לכשני שלישים מהמשפחות חשוב שילדיהם יהיו מחוברים למסורת היהודית.
 - לכשליש מהנשאלים חשוב לחזק את הקשר שלהם עם הקהילה היהודית המקומית.
 - כחצי מהמשפחות מעוניינות שילדיהן יהיה חיבור לקהילות היהודיות המקומיות.
 - רוב הנשאלים מגדירים את עצמם ישראלים, ואחר כך כיהודים.
 - רוב הנשאלים מגדירים את עצמם חילונים.
 - סוג המפגש הפופולרי ביותר עבור הנשאלים הוא פעילויות החג המאורגנות על ידי הפרויקט.

דגשים ופעולות נדרשות להמשך:

- תהליך אסטרטגי רחב והתאמת היעדים והתוכניות לשינויים המתרחשים בשטח.
- הרחבת הפעילות בצפון אמריקה ואירופה בשיתוף ארגונים שונים ובמודלים נרחבים.

■ פרויקט הדיגיטל

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

חיזוק הזהות היהודית והקשר לישראל של צעירים יהודים בצרפת באמצעות פתרונות ותכנים יהודיים וישראליים, המותאמים לצרכים ולתחומי העניין של הקהילה היהודית בצרפת. צרפת נבחרה כקהילה ראשונה, אבל הכוונה היא להרחיב את הפרויקט לקהילות נוספות. התהליך מבוסס על מערכת אוטומטית (טכנולוגיה ייחודית שפיתחה חברת היי-טק ישראלית), שמבצעת זיהוי משתמשים יהודים קיימים ברשתות החברתיות, ניתוח הטקסטים של המשתמשים וזיהוי נושאי העניין שלהם, מציאת תכנים רלוונטיים קיימים וסיווגם לתחומי עניין ולרמת הזיקה לישראל וליהדות, וביצוע התאמה של התכנים למשתמשים על פי תחומי העניין ורמת הזיקה.

הישגים עד כה/מה התחדש בשנים 2021-2022:

- מתבצע כיום שלב פיילוט בצרפת.
- איתור 250,000 יהודים ברשתות החברתיות בצרפת.
- איתור יותר מ-600 מקורות תוכן ואירועים.
- תחילת הליך ההפצה.
- עד סוף 2022 צפוי להסתיים הליך ההפצה, הבקרה והפקת הלקחים של הפיילוט.

הערכה ומדידה:

תבצע לאחר תחילת הפעילות. התרשמות ראשונית משלב הפיילוט מעידה על היענות יפה של קהל היעד ביחס לציפיות (מתוך כ-51,000 הקלקות על התכנים שהופצו נרשמו 43 לאתר שהוקם לצורך העניין בבקשה לקבל תכנים נוספים. 46 עוקבים חדשים לעמוד הפייסבוק של הפרויקט, 588 לייקים, 65 תגובות, 122 שיתופים, 26% ממשתתפי המדגם בעלי זיקה נמוכה לישראל וליהדות העלו פוסט בנושא ישראל/יהדות).

דגשים ופעולות נדרשות להמשך:

לאחר בחינת מידת ההצלחה של הפיילוט תתקבל החלטה על שינוי/הרחבת המודל.

■ סיורי תיכון לישראל

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

חיזוק הקשר לישראל והזהות היהודית של בני נוער יהודים בגילאי תיכון (13-19) מרחבי העולם באמצעות סיורים באיכות גבוהה בישראל ויישום תוכניות הכנה והמשך משמעותיות. זוהי תוכנית חדשה, שהושקה בקיץ 2022, בשיתוף פעולה עם T.JEP (RootOne).

הישגים עד כה/מה התחדש בשנים 2021-2022:

- חתימת הסכם עם "RootOne" בצפון אמריקה.
- במסגרת "RootOne" הגיעו לארץ במהלך הקיץ יותר מ-5,000 תיכונים מ-39 תוכניות שונות.
- יותר מ-60,000 שעות של למידה וירטואלית הושלמו על ידי בני הנוער לקראת הסיורים לישראל.
- כל קבוצה קיימה מפגשים משמעותיים עם ישראלים.
- הסכם שיתוף נתונים אם ארגונים יהודיים בקמפוסים על מנת להבטיח המשך פעילות.

הערכה ומדידה:

כל המשתתפים והצוות השתתפו בסקר מקיף PRE+POST. התוצאות צפויות בינואר 2023.

דגשים ופעולות נדרשות להמשך:

- תמיכה בפיתוח המעטפת החינוכית סביב הסיורים.
- הגדלת מספר המשתתפים.
- הרחבת הפעילות למדינות נוספות.

■ פרויקט חירום - מחנות קיץ לפליטים אוקראינים באירופה (2022)

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

פרויקט שנוצר בעקבות המלחמה באוקראינה. מטרת הפרויקט הייתה לתמוך בפליטים יהודים, לאפשר להם חוויית קיץ יהודית ובכך לחזק את זהותם היהודית ואת הקשר לישראל ולתמוך בשילובם בקהילות יהודיות מקומיות.

הישגים:

- שיתוף פעולה עם 13 ארגונים המפעילים 24 מחנות קיץ ב-10 מדינות באירופה.

- תמיכה ב-1,772 חניכים (פליטים יהודים אוקראינים, יחידים ומשפחות).
- יצירת שותפויות חדשות.
- חשיפה ליהודים דוברי רוסית.
- היכרות מעמיקה יותר עם תחום מחנות הקיץ היהודיים באירופה.

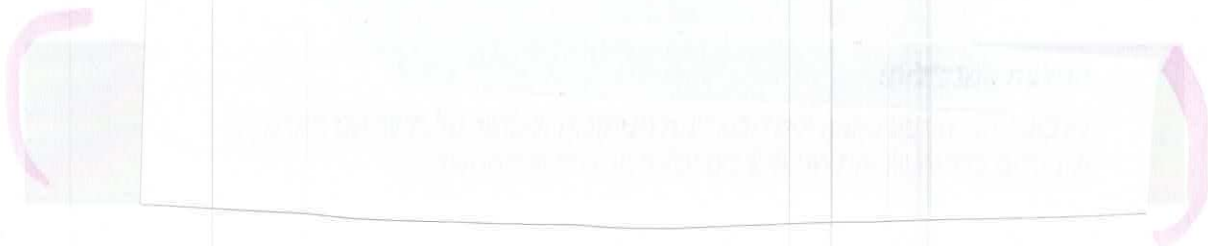
הערכה ומדידה:

סקר משתתפים (2022):

- שביעות רצון מחוויית המחנה (86% דירגו את החוויה כמצוינת, 14% כטובה מאוד).
- החוויה במחנות חיזקה את רצון המשתתפים לקחת חלק בפעילויות נוספות, גרמה לתחושת שייכות לקהילות המקומיות וחיזקה את זהותם היהודית ואת הקשר לישראל.

דגשים להמשך:

- לבחון אפשרות לקיים מחנות חורף באזורים הקרובים גיאוגרפית לאוקראינה, זאת במטרה לאפשר חיים יהודיים לפליטים הנמצאים במדינות השכנות לאוקראינה.
- בחינת אפשרויות תמיכה ארוכת טווח בשילוב פליטים יהודים אוקראינים בקהילות יהודיות מקומיות.

■ "הקהל"/קהילות:

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

פרויקט "הקהל" הוא חממה ורשת של קהילות משימתיות בעולם היהודי, שנוצרה בהשראת רשת הקהילות המשימתיות הישראלית מתוך התפיסה, שמסגרות השתייכות קהילתיות הן המפתח לחיזוק זהות אישית וזהות יהודית משותפת.

פרויקט "הקהל" הוקם על מנת לסייע ליוזמות שהולכות ומתרחבות בשטח, שבמסגרתן יותר ויותר צעירים עוזבים את המוסדות המסורתיים, ורבים מהם מקימים לעצמם קהילות חדשות מסוגים שונים. הפרויקט נועד ללוות יוזמות אלו ולהגדיל באופן ניכר את הסיכוי שלהן להתבסס ולקיים חיים קהילתיים תוססים, המבטיחים המשך חיים יהודיים וקשר לישראל לאורך זמן.

דרך הפעולה: באמצעות ליווי מקצועי ופעילויות רשתיות מותאמים מענים ייחודיים לכל קהילה בהתאם לאתגרים הייחודיים לה, המייצרים הזדמנויות להמשך פיתוח קהילתי, תוך הסתייעות בחוכמת הכלל כחלק מרשת קהילות גלובלית והגברת השפעה של קהילות אלו על סביבתן.

הישגים עד כה:

- הקמת 130 קהילות ב-30 ארצות.
- 25,000 אנשים במעגל ההשפעה.
- 4 כנסים בינלאומיים (600 משתתפים).

- יותר מ-35 סמינרי הכשרה למנהיגי הקהילות (1,200 משתתפים).
- יותר מ-60 התכנסויות משימתיות מקומיות - אירועים ביוזמת הקהילות עצמן סביב מועדים בלוח השנה, פעילות התנדבותית ועוד.
- יותר מ-250 משתתפים בסיוורים בישראל, שמטרתם ללמוד מהניסיון של קהילות משימתיות בארץ, עבודת עמיתים וחיזוק הקשר לישראל.
- יותר מ-250 אירועים מקוונים, שכללו הדרכות וסדנאות בתחומים שונים, כולל הדרכה לבניית אירועי אונליין, בניית בית מדרש וירטואלי, תוכניות בר/בת-מצווה, סדנאות בתחום האקלים ועוד.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- הקמת 20 קהילות חדשות ברחבי העולם. בין היתר, באוסטרליה - קהילת יזמים וקהילה שהוקמה סביב מניין שווייני, בדרום אמריקה - קהילות יהדות הומניסטית בסאו פאולו ובבואנוס איירס, באירופה - קהילות של דוברי ספרדית בציריך ובווינה, וקהילה של ישראלים.
- לאחר שנתיים של הפסקת הפעילות בשל הקורונה, חודשו הסיוורים לישראל והכנסים הפיזיים.
- פרויקט סיוע לפליטים היהודים מהמלחמה באוקראינה (20 משלחות לגבולות, 200 מתנדבים, משלוחי מזון ותרופות ועוד). "הקהל" היה הארגון השני שהגיע לסייע בשטח (אחרי "איחוד הצלה"). המתנדבים עסקו בקליטה של הפליטים ובסיוע להגעתם לתחנה הבאה, במתן סיוע רפואי ונפשי, בפעילות הפוגה לילדים ובמשלוחי מזון ותרופות לתוך אוקראינה.

הערכה ומדידה:

עד כה בוצע הליך הערכה פנימי של "הקהל", וכן הערכה איכותנית, שכללה קבוצות מיקוד עם משתתפים מ-21 מרכזים (בשנת 2020). בימים אלו מבוצע תהליך הערכה של הפרויקט, שתוצאותיו אמורות להתקבל עד סוף שנת 2022:

- 70% ממשתפי התוכנית מעידים על תרומה משמעותית של תהליך הליווי (יועץ מלווה) של "הקהל" בתחומי בינוי קהילה, מנהיגות ותחושת שייכות של חברי הקהילה.
- 60% ציינו את הערך הרב שיש ברשת המשותפת עם קהילות משימתיות מרחבי העולם.
- 84% ציינו את חשיבותם של המענקים (מיני-מענקים) לתמיכה בפיתוח הקהילה.
- 75% ציינו את המשמעות הגדולה של מפגש עם קהילות משימתיות ישראליות בסיוור "הקהל" לחיזוק הקשר עם ישראל.
- 88% הביעו שביעות רצון רבה ממרכיבי התוכן, הרישות והכלים המעשיים של בינוי קהילה בכנס הבינלאומי האחרון של "הקהל" ב-2022.

● במהלך שנת 2022 החל הליך של מדידה והערכה רב שלבי על ידי חברת "רוסוב".

דגשים ופעולות נדרשות להמשך:

- סיום תהליך הערכה ומדידה של "רוסוב" (סוף 2022).
- חיזוק, העמקה ודאגה לקיימות של 50 הקהילות התואמות את המיקוד האסטרטגי.
- חידוד וחיזוק של הרשת הבינלאומית.
- פיתוח והקמה של כ-10 קהילות חדשות בשנה.
- יצירת 3-5 קהילות דגל עם מעגל השפעה עמוק ורחב יותר.

- תמרוץ וחיזוק של קהילות חזקות עם השתתפות פעילה, רחבה והמשכית עם מעגלי השפעה רחבים יותר.
- דגש על אוכלוסיית ה-Young professionals, שאינם משתתפים בפעילות היהודית במיינסטרים.
- שמירה על פריסה גיאוגרפית רחבה.
- הבטחת האיכות של תהליך הליווי והפיתוח.
- בחינת אפשרות לשלב את קהילות ה"ישראלים" (ראו בעמ' 12 לעיל) במסגרת פרויקט "הקהל"/קהילות ולא כפרויקט נפרד.

2 | חינוך יהודי פורמלי בתפוצות

א. פרויקט "יונייטד"

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

פרויקט משותף למשרד התפוצות ולמכללת הרצוג, הפועל לחיזוק בתי הספר היהודיים בעולם במטרה לחזק בקרב התלמידים את הזהות היהודית, המחויבות לקהילה המקומית והקשר לישראל. העבודה כוללת ביצוע של תהליכי עומק אסטרטגיים עם בתי ספר באופן פרטני, תוך פיתוח מקצועי לצוותי ההוראה, פיתוח והנגשת תוכניות לימודים, העצמת הוראת העברית והחינוך לישראל, תהליכי עומק אסטרטגיים בבתי ספר נבחרים, הכוללים ביסוס זהות יהודית אקטיבית, חיזוק תחושת השייכות לקהילה ולעם היהודי והעצמת הזיקה לישראל, וכן עבודה רוחבית ויצירת רשת של כלל בתי הספר היהודיים ברחבי העולם.

המטרה להגיע לפעילות עם כ-700 בתי ספר רלוונטיים (מתוך כ-1,500 קיימים ברחבי העולם) ולייצר רשת עולמית של חינוך יהודי.

הישגים עד כה:

- פעילות עם כ-500 בתי ספר יהודיים ב-30 מדינות בעולם - כ-150,000 תלמידים.
- 34 בתי ספר ברחבי העולם עוברים תהליך עומק אסטרטגי בליווי צמוד של "יונייטד" מאז חתימת החוזה החדש (בשנה האחרונה).
- תכנון והוצאה לפועל של פרויקטים רחביים לכלל בתי הספר היהודיים, בכלל זה העצמה של הוראת העברית, תוכניות מנהיגות, העצמת החינוך לישראל וכו'.

מה התחדש בשנה האחרונה:

- מינוי מנכ"לית חדשה: **ד"ר חיה סגל**
- פרויקט הדיגיטל: הקמת פלטפורמה דיגיטלית, שתשמש כל מחנך יהודי בעולם, הכוללת ספריית תכנים עשירים במקצועות היהדות, הוראת עברית ולימודי ישראל, קמפוס דיגיטלי להכשרות מקצועיות ומקום לשיתוף ולמידת עמיתים (קהילות מורים חובקות עולם). האתר יעלה לאוויר בדצמבר 2022.
- כניסה של כ-35 בתי ספר נוספים לתהליכי שינוי עומק.
- מיסוד רשתות חינוך יהודי מקומיות באירופה ובדרום אמריקה, שיאגדו את כלל בתי הספר היהודיים
- כניסה לפעילות עומק במדינות חדשות, בהן ארצות הברית, קנדה, אוסטרליה, דרום אפריקה, מרוקו, טוניסיה ומרכז אמריקה.
- 143 הכשרות מורים (רובן מקוונות) ב-3 שפות לכ-5,000 גננות, מורים ומנהלים מכל העולם בנושאים: חגים, פדגוגיה דיגיטלית, הוראת עברית ועוד.
- הנגשת תוכניות לימודים לכ-23,000 תלמידים (בעיקר בתחום לימוד השפה העברית).
- פיתוח תוכניות לימודים מקוונות לכ-60,000 תלמידים (בתחומי לימוד עברית, לימודי ישראל ולימודי יהדות).
- פיתוח מערך שיעור על יהדות אוקראינה באנגלית, בצרפתית ובספרדית, כתגובה למלחמה באוקראינה.
- מיתוג מחודש של המיזם כולו.

הערכה ומדידה:

מחקר ההערכה שמתחיל בימים אלו מתבצע על ידי "רוסוב" יכלול משוברים לתוכניות נבחרות, שאלון להערכת הכשרות קצרות טווח וסקר בקרב תלמידי בתי הספר (הן כאלו שענו לסקרים בעבר והן בתי ספר שהצטרפו לתוכנית באחרונה).

מטרות המחקר:

- בחינת שביעות הרצון והשפעת התוכניות על מורי/ות בתי הספר.
- מידת השפעת התוכניות על חייהם היהודיים של התלמידים.

דגשים ופעילות נדרשת להמשך:

- קליטת פרויקט "Talent Ed".
- המשך הוצאה לפועל של כל רכיבי המיזם והמכרז.
- הארכה והרחבה של חוזי המיזם והמכרז.

3 | מינהלת צרפת

הקהילה היהודית בצרפת היא השנייה בגודלה בתפוצות והיא מונה כ-450,000 יהודים. יהודי צרפת, המהווים כ-1.4% מאוכלוסיית המדינה, מעורים היטב בחיי החברה והכלכלה של צרפת, ורק כשליש מהם נמצאים בקשר עם הקהילה היהודית ומחנכים את ילדיהם חינוך יהודי. מטרת המינהלת היא לייצר תוכנית מערכתית של פעילות חינוך פורמלית ולא פורמלית ולקיים חיבור לזהות היהודית ולישראל.

א. "למורים" (חלק מתוכנית "יונייטד")

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

יזמה משותפת בין משרד התפוצות לבין כמה קרנות צרפתיות, שהוקמה בשנת 2017, במטרה לחזק את הזהות היהודית (השפה העברית, ידע וחוויה בלימודי יהדות וישראל, קשרים עם הקהילה) בבתי ספר יהודיים במדינות דוברות צרפתית באמצעות הכשרות מורים ופיתוח חומרי לימוד.

הישגים עד כה:

- כ-14,000 תלמידים מגן עד כיתה י"ב ב-37 בתי ספר בצרפת ובבלגיה.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- פלטפורמה דיגיטלית לכלל המורים לעברית ולימודי יהדות במדינות דוברות צרפתית, הכוללת ספריית תכנים של כ-300 מקורות במקצועות היהדות, הוראת עברית ולימודי ישראל.
- כניסה של 7 בתי ספר נוספים לתהליכי שינוי עומק.
- 10 הכשרות למורי עברית ולימודי יהדות לכ-250 גננות, מורים ומנהלים בנושאים: חומש, פדגוגיה דיגיטלית, למידה פעילה, הוראת עברית ועוד.
- פיתוח תוכנית להוראת חומש (תורה) ביסודי (כיתות א'-ג') לבקשת הקהילה המקומית והתורמים השותפים.
- פיתוח מערך שיעור על אמנות, חגים ומחשבת ישראל.
- תוכנית מנהיגות ע"ש פרץ לקבוצה של 15 מורים מובילים מ-10 בתי ספר, שמטרתה הענקת כלים למורים שייסיעו להם בעבודתם בכיתה וכן ביכולת ההשפעה שלהם על בית הספר ועל הקהילה.
- פיתוח תוכנה שיתופית לניהול נתונים, הכוללת פרטי קשר של כלל המורים העוסקים בהוראת מקצועות היהדות, בהוראת העברית ובלימודי ישראל, והמאפשרת מעקב אחר משתתפי ההכשרות.

הערכה ומדידה:

הפרויקט נמדד במסגרת מחקר ההערכה הכולל של פרויקט "ונויטד", המבוצע על ידי "רוסוב" ומתחיל בימים אלו.

דגשים ופעילות נדרשת להמשך:

- העברת הפלטפורמה הקיימת לאתר הכללי של "ונויטד" עם עלייתו לאוויר.
- כניסה של 8 בתי ספר נוספים לתהליכי שינוי ועומק ב-2022-23, הכוללים בתי ספר במרוקו ובשוויץ.
- כנס בשיתוף פעולה עם ההסתדרות הציונית העולמית בינואר 2023.
- פיתוח תוכנית להוראת עברית ביסודי.
- פיתוח תכנים ויוזמות בלימודי ישראל.

ב. "לנוער"

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

הקמת תוכנית מערכתית של פעילות חינוך לא פורמלית בצרפת ב-2021, שבה יושבת הקהילה היהודית השנייה בגודלה בתפוצות. הפרויקט הוקם בשותפות עם ארגון "למורים" וכמה מהקרנות הגדולות והחשובות בחינוך היהודי בצרפת, תוך מתן דגש על מאפייניה וצרכיה הייחודיים. במסגרת הפרויקט מופעלות תוכניות על ידי ארגונים שונים מתחום החינוך הלא פורמלי במטרה להעלות בצורה ניכרת את מספרי המשתתפים בתוכניות הלא פורמליות השונות, תוך העלאת הסטנדרטים החינוכיים, יצירת פלטפורמת עבודה משותפת בין הארגונים השונים, עידוד הדור הצעיר לקחת חלק בקהילה היהודית המקומית, חיזוק הקהילות היהודיות והקשר שלהן עם מדינת ישראל.

הישגים עד כה:

- עבודה מול 7 ארגוני חינוך לא פורמלי בצרפת (שלישייה רב-ביתית, הונויטד, דגל הציונים, חכ"ל וכו') יצירת מתווה ליעדים מספריים חדשים.
- הקמת מערך חינוכי רחב, שישרת את ארגוני החינוך השונים ויעודד שיתופי פעולה עם הארגונים לפעילויות משותפות.
- פיתוח מחקר אחיד למדידת אימפקט בקרב כל הארגונים ("רוסוב").

הערכה ומדידה:

מחקר הכולל סקר של כלל משתתפי התוכנית מבוצע על ידי "רוסוב". עדיין אין תוצאות.

דגשים ופעילות נדרשת להמשך:

אישור ארגונים חדשים שייכנסו לתוכנית שמייצגים מגזרים שונים (מתבצע בימים אלה).

4 | פרויקטים בתפוצות

א. פרויקט "מומנטום"

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

"מומנטום" (Momentum) היא תוכנית קהילתית של שנה במסגרת מיזם משותף בין משרד התפוצות וארגון "מומנטום", שבמסגרתה נשים יהודיות (בעיקר אימהות) בעלות זיקה נמוכה לישראל ולעם היהודי מכל רחבי העולם מקבלות הזדמנות להתאהב בישראל, להתחבר לקהילה יהודית מקומית ובכך לשמור על רציפות הקשר עם הזהות היהודית שלהן ושל משפחותיהן, להתחבר לערכים יהודיים ולפתח מנהיגות לעשייה מקומית וגלובלית. הנשים, שלא ביקרו לפני כן בארץ, מגיעות לישראל ביקור של 8 ימים מרגשים וחוויתיים. לאחר שובן הביתה לקהילותיהן ברחבי העולם, הן ממשיכות בתוכנית חינוכית ומנהיגותית פעילה ועשירה באמצעות מפגשים פיזיים אחת לחודש וכן קשר רציף באמצעות הרשת. בדרך זו פועלת "מומנטום" לבניית קהילות מקומיות. במסגרת הפעילות משתלבות נשים ישראליות, שמארחות את הנשים מחו"ל עם הגיען ארצה למשך 8 ימים, ונחשפות גם הן לעוצמה של העם היהודי והופכות לגשר חי בין הנשים מהתפוצות לישראל. בניגוד לתוכניות האחרות שמספקות חוויית ביקור בישראל, "מומנטום" שמה דגש גדול על תוכנית ההמשך. תוכנית ההמשך, שאורכה כשנה, מיושמת ומתאמת לקהילות הספציפיות על פי צורכיהן של המשתתפות.

הישגים עד כה:

- יותר מ-20,000 משתתפות (כולל 700 נשים מישראל, 4 נשים בכל אוטובוס) מ-34 מדינות.
- 300 ארגונים שותפים

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- פתיחת השמיים לאחר הקורונה - בנובמבר 2021 מסע של כ-100 גיבורות רפואה, שהיו פעילות בחזית המאבק בקורונה: רופאות, אחיות ופסיכולוגיות, מסע לאימהות לחיילים בודדים.
- דגש על פיתוח מנהיגות בקרב משתתפות התוכנית.
- "YOMM" - פרויקט דיגיטלי, הכולל קמפיין אינטרנטי ופיתוח אפליקציה המדמה את מרכיבי המסע לישראל (בעקבות הקורונה).
- הגדלת מצע הארגונים והרחבת שיתופי הפעולה עם ארגונים שאינם אורתודוקסיים.
- הרחבת העבודה עם הקהילה הישראלית שנוצרה ממשתתפות המסע הישראליות.

הערכה ומדידה:

- בוצעה הערכה של "שנת הצמיחה" של "מומנטום" באמצעות קבוצות מיקוד עם משתתפים וראיונות עומק עם מנהיגי קהילות (בשנת 2020):
- 96% מהבוגרות מעידות שהשתתפות בתוכנית חיזקה את הקשר שלהן עם ישראל.
- 83% מהבוגרות חשות אחריות מיוחדת ליהודי העולם.
- 62% מאמינות שהאכפתיות לישראל היא חלק מהותי מהזהות היהודית.
- 84% הגדילו את פעילות ההתנדבות שלהן.
- 58% מעידות שהשתתפות בתוכנית השפיעה על בחירת מוסדות חינוך יהודיים לילדיהן.

- 37% לקחו על עצמן תפקידי מנהיגות חדשים בארגונים שלהן.
- 51% משלבות את ילדיהן בפעילויות הקשורות בישראל.

דגשים ופעילות נדרשת להמשך:

- עבודה על מסע מיוחד באפריל 2023 לרגל יום העצמאות ה-75 למדינת ישראל.
- הגדלת המספרים - מ-2,500 בממוצע ל-3,500 בשנת 2023.
- תוכנית חומש לפיתוח מנהיגות בקרב משתתפות התוכנית.
- המשך הרחבה של שיתופי הפעולה, בדגש על גיוון.
- המשך פיתוח תוכנית ההמשך של המשתתפות.

ב. "SMARTJ - קדימה מדע" - חינוך יהודי בשעות אחר הצהריים בחמ"ע

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

מיזם משותף עם "אורט קדימה מדע" ואיגוד הקהילות היהודיות בחמ"ע (חבר המדינות העצמאיות - מדינות ברית המועצות לשעבר), אשר במסגרתו הוקמה רשת חינוך משלים לתלמידים זכאי חוק השבות במערכת החינוך הכללית בחמ"ע, שאינם זוכים לחיזוק זהותם היהודית ולטיפול הקשר שלהם לישראל באף מסגרת חינוך פורמלית.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- נפתחו ופועלים ברחבי חמ"ע 40 מרכזים, חלקם באופן וירטואלי בגלל הלחימה. המרכזים פועלים באוקראינה, ברוסיה, במולדובה, בגיאורגיה, בקזחסטן, באזרבייג'ן ובבלארוס.
- בשל כורח המציאות נפתחו מרכזים במקומות שיש בהם ריכוזי פליטים גדולים ונסגרו מרכזים אחרים שלא ניתן לפעול בהם בשל הלחימה (כדוגמת לבוב).
- פיתוח מערכי שיעור בשפות רוסית, אוקראינית וגיאורגית.
- קיום מחנות קיץ ושבתונים ברוסיה ובבלארוס כחלק מהסיוע לאוכלוסייה יהודית החשופה להשלכות הלחימה המתמשכת באזור.

הערכה ומדידה:

- מחקר הכולל שאלונים PRE ו-POST למשתתפי התוכנית ולהוריהם בוצע על ידי "רוסוב" (2021-2022):
- לפרויקט השפעה חיובית על חיזוק הקשר והזיקה לקהילה היהודית המקומית.

- 82% מההורים הביעו רצון שילדיהם ימשיכו להשתתף בתוכנית.
- 64% מעוניינים להמשיך ולהשתתף בתוכנית דומה לילדים ולהורים.

דגשים ופעילות נדרשת להמשך:

בחינת ההשפעה והשלכות המלחמה באוקראינה על פעילות הפרויקט ועל שינויים דרושים במבנה הארגוני. פתיחת מרכזים בגרמניה ובאוסטריה.

ג. פרויקט קהילות קטנות ובינוניות

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

ביקור משלחות קצרות טווח בקהילות קטנות ובינוניות בצפון ובדרום אמריקה ובאירופה לשם חיזוק הקהילה, העשרת פעילות קהילתית ומשיכת קהלים חדשים למוסדות הקהילה. את הפעילות מבצעים "אור תורה" והסוכנות היהודית.

הישגים עד כה:

- פעילות בכ-250 קהילות ברחבי העולם: תמיכה בהנהגה המקומית והעשרת הפעילות הקהילתית.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- חידוש הפעילות לאחר הפסקה של שנתיים בשל הקורונה.

דגשים ופעילות נדרשת להמשך:

- ניצול היתרה התקציבית והארכת ההתקשרות בשנה נוספת.
- לשקול הגדלת תקציב לצורך הרחבת הפעילות לאזורי אסיה/מדינות ערביות.
- יש לבחון את הרכב המשלחת. כיום רק רב קהילה ובוגר תואר שני יכולים לקחת חלק בתוכנית, והדבר מונע את האפשרות ששליחים חוזרים ואחרים בעלי מומחיות בתחום יוכלו לקחת חלק במשלחת. בהתחשב במסגרת התקציבית יש לאפשר זאת.
- להגדיל את המרכיב התרבותי הישראלי באמצעות משלחות תרבות.
- הרחבה של השותפים הקיימים.

ד. "לימוד FSU LABS"

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

בניית פלטפורמה לפעילות מתמשכת, המיועדת לצעירים דוברי רוסית ב-11 מדינות ובעשרות ערים. הפרויקט מסתמך על עקרון bottom-up וכולל יזמות חברתית-חינוכית מקומית, המקיימת פעילות לאורך השנה הקלנדרית, לפחות פעם ברבעון, במטרה ליצור זיקה למדינת ישראל וחיבור לזהות היהודית ולקהילה המקומית.

הערכה ומדידה:

בוצע סקר ניסיוני של משתתפי התוכנית והוריהם (2020-2022):

● לאחר שנה בתוכנית:

- תלמידי הכיתות הגבוהות מעידים על היכרות טובה יותר עם התכנים הנלמדים במסגרת הפרויקט ("חגי ישראל המרכזיים", "תרבות ישראלית" ו"אירועים מרכזיים בתולדות ישראל").
- ניכרת עלייה במספר ההורים, המעידים שילדיהם גדלים כיהודים כתוצאה מההשתתפות בפרויקט.

דגשים ופעילות נדרשת להמשך:

קיימת יתרה תקציב עבור שנת פעילות נוספת, נדרשת החלטה האם להאריך את המיזם בשנה נוספת.

ה. סיוע חירום ליהודי אוקראינה על רקע המלחמה באזור

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

- מיפוי הצרכים מבעוד מועד עם התחזקות המתיחות באזור והחשש כי תפרוץ מלחמה.
- מעקב צמוד אחר המתרחש ומיפוי פניות לסיוע משלל ארגונים.
- העברת תקציב מידי של 10 מיליון ש"ח לסיוע בצידוד, מזון ותרופות, דיור חלופי והיסעים לפינוי.
- העברת הכסף נעשתה באמצעות **בנק ישראל**.
- גיוס של 10 מיליון ש"ח נוספים לסיוע בהמשך הדרך.

ו. רשתות מנהיגות בכירה בשיתוף עם העמותה לקידום לימודי כלכלה וחברה

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

חיזוק הזהות היהודית והקשר לישראל בקרב מובילי דעה בעולמות מקצועיים מישראל ומהתפוצות, באמצעות הקמה והפעלה של מערך ללמידת עמיתים, שייצר קשר ישיר ושוטף בין ישראלים ונציגים מצפון אמריקה, המבוסס על תחומי עניין ועשייה משותפים, במטרה לחבר אותם לישראל ואת הישראלים לתפוצות. הפרויקט כולל 4 מסלולים בתחומים נבחרים, שבמסגרתם מתקיימים מפגשי לימוד וסיורים לימודיים משותפים בארץ ובארצות הברית. מעבר ליצירת תשתית ללימוד מקצועי, להרחבת הידע ולחיזוק הקשר בין משתתפי התוכנית עצמם, המטרה היא להגיע באמצעותם למעגלי השפעה מקצועיים ובמידת האפשר גם האישיים של המשתתפים.

עם סיום התוכנית תיווצר רשת מקצועית פעילה ודינאמית של שותפויות ארוכות טווח ולמידה הדדית של כלל המשתתפים מכל המסלולים גם יחד, שיוכלו להוות מאגר של דוברים בולטים, אשר ירגישו בנוח לדבר על ישראל ועל הקשר עם התפוצות במדינות ובהזדמנויות שונות.

ז. הכשרת מנהיגות וקיום פעילות עבור בני נוער יהודים מצפון אמריקה

תיאור הפרויקטים, חזון ומטרות:

הכשרה של מנהיגות צעירה (בגילאי 15-18) וקיום פעילות עבור בני נוער יהודים בצפון אמריקה בשיתוף עם USCJ ו-URJ תוך התמקדות בחיזוק הזהות היהודית והקשר עם ישראל.

התוכנית כוללת הכשרה מעמיקה ואינטנסיבית בארץ במשך סמסטר (ינואר עד מאי), שבמסגרתה תתקיים למידה והיכרות עם ההיסטוריה של עם ישראל, אקטואליה, כישורי מנהיגות, מבנים קהילתיים ועוד. המשתתפים ירכשו כלים, שיאפשרו להם לתרגם את החוויה בישראל לפעולה אקטיבית עבור בני נוער אחרים.

עם סיום ההכשרה בישראל, בוגרי התוכנית מתחייבים להוביל ולקיים פעילות עבור קבוצה של כ-10-15 בני נוער בסביבתם הקרובה, שתעסוק בחיזוק הקשר עם מדינת ישראל ובזהותם היהודית.

הפרויקט עם USCJ כולל גם מינוי של רכזים עירוניים (City Directors) בקהילות שיש בהן ריכוזים גבוהים של בני נוער בגילאי 13-18, הלומדים בבתי ספר ציבוריים ואינם משויכים לקהילה המקומית. הרכזים יעסקו בעבודה עם קבוצות בני נוער סביב תחומי עניין של המשתתפים במטרה להגביר את המעורבות של בני נוער אלו בקהילה המקומית.

ח. "ישראל אצלי בקהילה" בשיתוף עם ארגון JCCA

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

חיזוק הקשר של יהדות התפוצות עם מדינת ישראל באמצעות תוכניות חינוכיות וחברתיות בנושאים הקשורים למדינת ישראל, בדגש על פעילות סביב המועדים הישראליים: יום השואה, יום הזיכרון ויום העצמאות. הפרויקט כולל יוזמה והפקה של אירועים מגוונים ומתמשכים לאורך השנה סביב נושאים הקשורים למדינת ישראל וכן קיום אירועים ברחבי העולם סביב השבוע של מועדים אלה על מנת לחזק את מעמדה של ישראל ולייצר אווירה של אחדות וגורל משותף לכלל יהודי העולם.

הפרויקט כולל הפקה של אירוע מיוחד, משותף לישראל ולתפוצות, לציון יום העצמאות מדי שנה, כאשר במסגרת ההתקשרות כלולה גם אפשרות להרחבת ההתקשרות לצורך הפקת אירוע גדול במיוחד לרגל שנת ה-75 לישראל.

ט. שותפות עם מרכז קורת לציוויליזציה יהודית ומוזיאון אנו

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

מרכז קורת לציוויליזציה היהודית, מוקם בימים אלו כשותפות בין אוניברסיטת תל אביב, אנו - מוזיאון העם היהודי וקרן קורת. המרכז מחוייב להפיק תוכן פופולארי על בסיס ידע אקדמי על ההיסטוריה, הזהות, המורשת והתרבות היהודית, בחמש השנים הקרובות במטרה להעמיק את ההיכרות והשייכות של קהל הלומדים אל העם היהודי ומורשתו.

תחת מרכז קורת, משרד התפוצות שותף לשני מיזמים:

- פיילוט ראשון של קורס אונליין במסגרת "אוניברסיטת העם היהודי", במסגרת סדרה מתוכננת של חמישה קורסים ברמה אקדמית בינלאומית, שיהיו פתוחים לקהל הרחב בישראל וברחבי העולם בשש שפות. הפיילוט, שנמצא כיום בשלבי פיתוח הינו קורס אודיו - פודקאסט, שהפרק הראשון שלו יפורסם בפברואר 2023.
- כנס העמיות היהודית הבינלאומי הראשון, שיעסוק בסוגיות שימור ופיתוח הזהות היהודית - ברמת הפרט והציוויליזציה היהודית - ברמת המקרו. הכנס עתיד להתקיים באפריל/מאי 2023.

5 | חיזוק החיבור של הישראלים בארץ לעם היהודי בתפוצות

א. מינהלת עמ"י

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

מטרת המינהלת היא לחזק את הקשר של החברה הישראלית ליהודי התפוצות. המינהלת פועלת למען פיתוח הידע, תחושת השייכות והפרו-אקטיביות לערבות הדדית של עם ישראל מתוך הבנה, כי זוהי מערכת יחסים דו-כיוונית, שחייבת לפעול בתפוצות ובישראל במקביל.

● מיקוד בגילאי 15-25.

● תוכנית "תעודת זהות" לתלמידי כיתות י'.

● "מסע ישראלי" לתלמידי י"א.

● "מיזם החיבור".

הישגים עד כה:

● פעילות בתחום בניית השדה, הכוללת מיפוי של שדה העמיות בישראל ביחד עם מכון "ראות".

● פיתוח תוכן: פיתוח סדנאות, ימי עיון, הכשרת "סטורי טלינג" ומסע עמיות בישראל של 3 ימים.

● פיתוח אתר אינטרנט להנגשת פעילות המינהלת.

● השקת תוכניות מעצבות זהות: פעילות עם תלמידי מכינות קדם-צבאיות ותלמידי תיכון.

● יצירת חיבור לעולם היהודי באמצעות מודעות ונראות ציבורית במדיה המסורתית והדיגיטלית וברשתות החברתיות.

● הפעלת רשתות מנהיגים וסוכני שינוי.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

● מינוי מנכ"ל חדש למינהלת: [REDACTED]

● השקת "מיזם החיבור" - חיבור של תלמידי מכינות קדם-צבאיות בישראל לתחום התפוצות על ידי הטמעת תכנים ויצירת מפגשים עם צעירים מחו"ל, המשתתפים בתוכניות "Gap year" בארץ. בשנה הראשונה של הפרויקט לקחו חלק כ-1,000 משתתפים מ-10 צמדים של מכינות ותוכניות "מסע", בשנה השנייה משתתפים כ-2,500 מ-25 צמדים.

● השקת פרויקט "מתעודת זהות ישראלית לחיבור לעם היהודי" - הוספת מרכיב זהותי לתוכנית "תעודת הזהות" בכיתות י' בנושא הקשר ליהדות התפוצות ולאחריותה של מדינת ישראל כמדינת הלאום היהודי. יותר מ-10,000 תלמידים לקחו חלק בפעילות זו.

הערכה ומדידה:

- בוצעה הערכה של שנת הפיילוט של "מיזם החיבור", שכללה ראיונות עם אנשי מפתח וסקר חניכים בסוף השנה: למפגשים עם משתתפי תוכנית "מסע" יש השפעה עמוקה על החניכים, שנחשפים (לעיתים לראשונה) ליהדות העולם ולומדים על האתגרים שעימם מתמודדות קהילות יהודיות ברחבי העולם.
- בעקבות המפגשים, החניכים רואים חשיבות רבה יותר ביחסי ישראל עם יהדות התפוצות (69% אמרו במידה רבה/רבה מאוד), ונחשפים לפרספקטיבות שונות ביחסה של ישראל ליהדות העולם (55%). מיעוט גדול (45%) מעוניינים לפעול למען יהודים מחוץ לישראל.
- המכונות התמודדו עם כמה אתגרים, כולל מחסום שפה, הבדלי תרבות וסגנונות תקשורת, והבדלים בציפיות מן החניכים (לדוגמה: בתוכנית "מסע" המדריכים הם מובילי התוכנית, בעוד שבמכונות מצופה מחניכים להוביל פעילויות).
- מומלץ להרחיב את מעגל ההכנה מעבר לראשי המכונות.

שבוע התפוצות

תיאור הפריקט, חזון ומטרות:

בהתאם להחלטת ממשלת ישראל, ולאור החשיבות הרבה שרואה הממשלה בחיזוק הקשר בין אזרחי ישראל ליהודי התפוצות, מתקיים מדי שנה שבוע התפוצות בישראל. במסגרת שבוע זה מתקיימות פעילויות להעמקת הידע ותחושת השייכות בקרב ישראלים בכל הנוגע ליהודי התפוצות.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- הרחבת פעילות ניכרת ברחבי הארץ במהלך השבוע (70 פעילויות בהשתתפות של כ-150,000 אנשים).
- הרחבת שיתופי פעולה עם ארגונים.
- העברת החלטת ממשלה, המעגנת אירוע מרכזי במהלך השבוע בהפקת מרכז ההסברה.
- נראות תקשורתית מוגברת.

פרויקט "קומיוניטי"

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

קורס עמיות למשפיענים בכירים, שמטרתו להעמיק את הידע והחיבור בין מקבלי החלטות ומובילי דעת קהל בישראל לבין יהדות התפוצות ולהניע את משתתפיו/ות הקורס, כל אחד בתחומו/ה, לפעול לקידום חיבור החברה הישראלית ליהדות התפוצות.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- יצאו לפועל 2 משלחות: משלחת לחוף המזרחי (נובמבר 2021) ומשלחת אנשי חינוך לאנגליה (אפריל 2022).
- דיוק המודל הלוגי ותיאוריית השינוי של הפרויקט.

הערכה ומדידה:

בוצעה הערכה פנימית, שהייתה כפופה לפיקוח של "רוסוב":

- הקורס מרחיב את הידע וההיכרות של המשתתפים עם יהדות התפוצות.
- תחושת המחויבות של משתתפי התוכנית, הן ברמה האישית והן בתפיסת המחויבות שצריכה להיות למדינת ישראל כלפי יהדות התפוצות, עלתה בעקבות ההשתתפות בקורס.
- אחוז ניכר של משתתפי התוכנית מצהירים על נכונותם לפעול לקידום היחסים בין ישראל ליהדות התפוצות.
- יש מקום להוסיף יחידות עבודה, המתייחסות לתת-קבוצות/מגזרים שונים שהמשתתפים נמנים עימם.
- המלצה להוספת מפגשים לאחר החזרה לארץ, כולל דיון על אפשרויות לקדם את הנושא יחד כקבוצה.

דגשים ופעילות נדרשת להמשך:

- דגש על פעילות רשת בוגרים - נדרש להכין תוכנית מפורטת.
- צפויות לצאת 2 משלחות נוספות בדצמבר 2022 ובאפריל 2023 - בסך הכול כ-30 משתתפים.

10. נבחרה עם נאמרת תמונת המער

היא הולדת ימינו (2001-2002)

- נבחרה עם נאמרת על אופן הפעולה והערך הדימוי והמסקנה (המסקנה היא על אופן הפעולה)
- נבחרה עם נאמרת על אופן הפעולה והערך הדימוי והמסקנה (המסקנה היא על אופן הפעולה)
- נבחרה עם נאמרת על אופן הפעולה והערך הדימוי והמסקנה (המסקנה היא על אופן הפעולה)

11. שיתוף פעולה עם משרד החינוך

12. תוכנית הנושא להערכת העמותה והקשר עם ידועה התוכנית במסגרת החינוך

התוכנית הנושא להערכת העמותה והקשר עם ידועה התוכנית במסגרת החינוך

התוכנית הנושא להערכת העמותה והקשר עם ידועה התוכנית במסגרת החינוך

התוכנית הנושא להערכת העמותה והקשר עם ידועה התוכנית במסגרת החינוך

התוכנית הנושא להערכת העמותה והקשר עם ידועה התוכנית במסגרת החינוך

התוכנית הנושא להערכת העמותה והקשר עם ידועה התוכנית במסגרת החינוך

התוכנית הנושא להערכת העמותה והקשר עם ידועה התוכנית במסגרת החינוך

13. תוכנית הנושא

התוכנית הנושא להערכת העמותה והקשר עם ידועה התוכנית במסגרת החינוך

6 | מאבק באנטישמיות

משרד התפוצות הינו המשרד האמון מטעם ממשלת ישראל על המעקב והטיפול בנגע האנטישמיות, זאת לאחר שבמסגרת החלטת ממשלה מס' 74 מיום ה-28.4.2013 הועבר תחום "המאבק באנטישמיות" לסמכות המשרד. המשרד רואה חשיבות עליונה במאבק לא מתפשר באנטישמיות כחלק לא נפרד מהערבות ההדדית בין מדינת ישראל ליהודי התפוצות, במטרה להבטיח קיום חיים יהודיים, אישיים וקהילתיים, מלאים, תוססים וחופשיים ממגבלות, עם חיבור חזק ומשמעותי למדינת ישראל.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- מינוי ראש אגף בכיר אנטישמיות: [REDACTED]
- בחינת האפשרות להוציא לפועל פרויקט של כנס "אנטישמיות LAB".

[REDACTED]

[REDACTED]

דגשים ופעילות נדרשת להמשך:

גיבוש ראשוני של מתווה תשתיתי למיסוד מערך הכשרות והפצה, בהשתתפות סטודנטים, בני נוער וקהלים נוספים, אשר יחובר למערך האיסוף ויוכל להגיב לפוסטים אנטישמיים ולדווח עליהם לטובת הסרתם.

[REDACTED]

[REDACTED]

א. ניטור אנטישמיות ברשתות החברתיות

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

ניטור השיח האנטישמי במעל 10 רשתות חברתיות נבחרות, באופן רציף ובשש שפות (צרפתית, גרמנית, רוסית, ספרדית וערבית), במטרה לייצר תמונת מצב עדכנית ובסיס נתונים עצמאי, לצורך הערכת היקף תופעת האנטישמיות ברשתות החברתיות, תוך פילוח לפי סוגי אנטישמיות, מדינות שונות, מניעים מרכזיים, כיווני התפתחות ועוד. תוצרי הניטור, המוגשים באתר המשרד ומופצים כדו"חות חודשיים ושנתיים, משמשים כבסיס לפרויקטים שונים בתחום המאבק באנטישמיות ומוגשים למדינות, לארגונים ולפעילים השותפים במאבק באנטישמיות ככלי לשיפור ולמיקוד המאבק.

הישגים עד כה:

- המידע שסופק תמך בדו"חות מקצועיים, סייע בקביעת מדיניות ובהפחתה והגבלה של השיח האנטישמי ברשת במישרין ובעקיפין.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- פיתוח קונספט לניטור וקטלוג שיח במגוון שפות.
- פיתוח כלי לקיבוץ כלל המידע הנאסף והוצאת משפטים מייצגים.
- ניתוח סטטיסטי והשוואת נתונים מארבע השנים האחרונות.

- פעילות אינטגרטיבית של כל הסנסורים, כולל CFCA על מנת לאפשר גילוי והבנה של תהליכים שרובם אינם מדווחים בחדשות בעולם.
- פיתוח והטמעה של כלים מתקדמים לצורך הפקת שאילתות והצבעה על קשרים בין ישויות - "גרף סמנטי".
- הפקת דו"חות מחקר שוטפים.
- שיתופי פעולה עם ארגונים למאבק באנטישמיות.

דגשים ופעילות נדרשת להמשך:

- הפעלת מגוון הכלים באופן רציף ומשולב.

ב. אתר ה-CFCA (The Coordination Forum for Countering Antisemitism)

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

איסוף והצגה של כלל המידע והתקריות המתפרסמים באמצעי התקשורת העולמיים במקום אחד, באופן המאפשר את הנגשתו לכלל העוסקים בתחום, בדגש על "מקצוענים", ועיבודו בכלים סטטיסטיים והשוואתיים.

הישגים עד כה:

- האתר משמש כאתר המרכזי עבור כלל העוסקים בתחום בבואם להתעדכן מדי יום באירועים האנטישמיים ברחבי העולם או בבואם לאחזר מידע.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- חידוש האתר והשקתו מחדש.
- שילוב מגוון כלי ניתוח אינטגרטיביים - מפות חום, סטטיסטיקות על אירועים ותקריות בפילוחים שונים.
- תפעול מלא של האתר ככלי המאפשר מידע עכשווי, כולל קבלת מידע בזמן אמת מהאזרח ברחוב.

הערכה ומדידה:

בעיתות רגיעה כמות הגולשים יציבה ועומדת על כמה אלפים בודדים מדי חודש. בזמני משבר עולה כמות הגולשים באופן קיצוני.

דגשים ופעילות נדרשת להמשך:

- קידום האתר במנועי החיפוש.
- תרגום לשפות נוספות.

ג. משלחות של כוחות ביטחון וחירום מהעולם

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

מתן הכשרות מקצועיות לכוחות ביטחון וחירום האחראים על ביטחון הקהילות, במטרה להעלות את המודעות לתופעה, להיקפה ולחשיבות הטיפול בה תוך הקניית ידע וכלים להתמודדות אפקטיבית עם אתגרי הביטחון והאבטחה הנלווים לאנטישמיות.

הישגים עד כה:

הפרויקט סייע רבות בהגברת ביטחון של הקהילות היהודיות ובהגברת התיאום בין כוחות הביטחון הקהילתיים לכוחות המשטרה ומשתתפיו אף מנעו פיגועים כנגד קהילות יהודיות.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- יצאו לפועל משלחות מאיטליה, ממדינות הבלקן, מפלורידה, מארגנטינה ומפרגוואי.
- בחינה מחודשת של שיטת בחירת המשלחות.
- בחינה של שיתוף פעולה עם SCN (Secure Community Network) ו/או CSI (Communal Security Initiative).

הערכה ומדידה:

מתקיימת הערכה פנימית באמצעות שאלונים למשתתפים לדירוג איכות התכנים והלוגיסטיקה.

[Redacted text]

[Redacted text]

7 | התחדשות יהודית

א. מינהלת התחדשות יהודית

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

המינהלת הינה מיזם משותף למשרד התפוצות ולארגון "פנים", שמטרתו חיזוק והעצמה של תחום ההתחדשות היהודית בישראל, באמצעות פיתוח פרויקטים, תכנים חדשים והנגשת התחום לציבור הרחב. זאת על מנת להרחיב את הקהילות והקהלים שנוטלים חלק בפעילות מסוג זה והגברת הידע של הקהל הישראלי בנושא. פיתוח נרחב של תשתיות באמצעות המיזם יאפשר את עיצובה של תרבות יהודית במרחב הישראלי, יסייע בגיבוש סיפור ישראלי עשיר בצבעים ובגוונים, שיש בו פחות מלחמות פנימיות ויותר פיוס, סובלנות וכבוד הדדי. כך ניצור תרבות יהודית-ישראלית של התחדשות, הנותנת מענה לכל חלקיה של החברה הישראלית.

בהיותה גוף מטה מתכלל, תנהל המינהלת את כל הליכי המיזם ותספק את השירותים הבאים:

- פעילות עיון ולימוד.
- אירועי תרבות ופיתוח פעילות קהילתית סביב מעגל החיים ומעגל השנה.
- פיתוח וקידום של תוכניות להכשרת מנהיגות.
- פנייה לקהלים חדשים.
- חינוך לא פורמלי לילדים ולנוער
- פעילות רוחבית בהובלת מטה המשרד, הכוללת מחקר ופיתוח תכנים וכלים, הקמת מאגרי נתונים ומידע וכו'.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- הקמת אגף חדש ומינורי מ"מ ראש אגף במשרד: אגף נחל
- חתימה על הסכם התקשרות עם ארגון "פנים".
- מינוי מינהלת למינהלת: אלי טייטלבוים
- פרסום "קול קורא" ראשון לתוכנית בנושא "עונת יהדות-ישראלית במרחב הפתוח" להפעלת קבולות שבת ואירועים גדולים סביב מועדים בלוח השנה היהודי.

המלצות המב לית
אישור תוכנית אסטרטגיה
2. עבודה על הקולות וקוראים

8 | כנסים וקמפיינים

א. כנס עיתונאים יהודים דו-שנתי

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

מדי שנתיים, מאז שנת 2016, מקיים משרד התפוצות בשיתוף עם לע"מ ומשרד החוץ כנס עיתונאים יהודים ונציגי תקשורת יהודית בתפוצות במטרה לחשוף את העיתונאים לנושאים שעל סדר יומה של מדינת ישראל, להפגיש את משתתפי הכנס עם אנשים בכירים במשק ובפוליטיקה הישראלית, לחשוף אותם לפיתוחים, לרעיונות ולקדמה שיש לישראל להציע, וכמובן להפגיש בינם ובין התקשורת הישראלית ליצירת שיח משותף ושיתופי פעולה.

הישגים עד כה:

- יצירת מאגר נתונים של עיתונאים יהודים ברחבי העולם.
- הפצת מסרים והפעלתם בעת הצורך.
- חשיפה וקידום של נושאים החשובים למדינת ישראל.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- כנס פיזי ראשון מאז הקורונה.

דגשים ופעילות נדרשת להמשך:

- נקבע כנס בחנוכה, דצמבר 2022.
- עבודה שוטפת ורציפה עם המשתתפים לאורך השנה.
- יצירת רשת של בלוגרים וכתבים.

ב. מדד הקירבה לתפוצות בישראל

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

ביצוע מחקר איכותי וכמותי באמצעות ראיונות אינטרנטיים בקרב 1,000 משיבים, המהווים מדגם מייצג של האוכלוסייה היהודית הבוגרת בישראל בגילאי 17-70. הסקר בוצע עד כה 5 פעמים, בשנים 2016, 2017, 2019, 2020 ו-2022. הסקר בוחן מדדי רקע של הנשאלים, הכוללים זהות, יהדות והתבוללות, ערבות הדדית וידע לגבי יהדות התפוצות, וכן בוחן את "מדד הקרבה לתפוצות" - מספר בין 0 ל-10, המשקף את הקרבה של הישראלים ליהדות התפוצות על ידי בחינה של 10 משתנים, כגון אחריות לביטחון מול אנטישמיות, אחריות לקיום היהודי בתפוצות, השקעה בזהות בתפוצות ומשמעותה הביטחונית והכלכלית, התחשבות בעמדותיהם של יהודי התפוצות בענייני חוץ וביטחון ובנושאי דת ומדינה. המחקר מבוצע באמצעות חברת "כלים שלובים" דרך מחלקת המחקר של לפ"מ.

מה התחדש בשנים 2021-2022:

- תוצאות המחקר האחרון הוצגו לנשיא המדינה במסגרת שבוע התפוצות.

דגשים ופעילות נדרשת להמשך:

- נבחן אפשרות לעבוד עם המרכז הישראלי למוקרטיה לבניית המחקר הבא

ג. משואת התפוצות

תיאור הפרויקט, חזון ומטרות:

כחלק מפיתוח הנרטיב וחיזוק התודעה בקרב הציבור הישראלי ליהדות התפוצות, קידם המשרד מהלך של בחירת נציג מקרב יהדות התפוצות להדלקת משואה בטקס הדלקת המשואות המרכזי בערב יום העצמאות. משואת התפוצות מסמלת את הערבות ההדדית של העם היהודי כולו זה לזה ולמדינת ישראל.

הישגים/מה התחדש בשנים 2021-2022:

- נבחרה נציגת יהדות אוקראינה להדליק את המשואה.
- 2.6 מיליון חשיפות ו-11.4 אלפי הקלקות על באנרים בסלולר ובמחשבים.
- כל המדיות הגיעו ליעדיהן והביאו לתוצאות טובות.

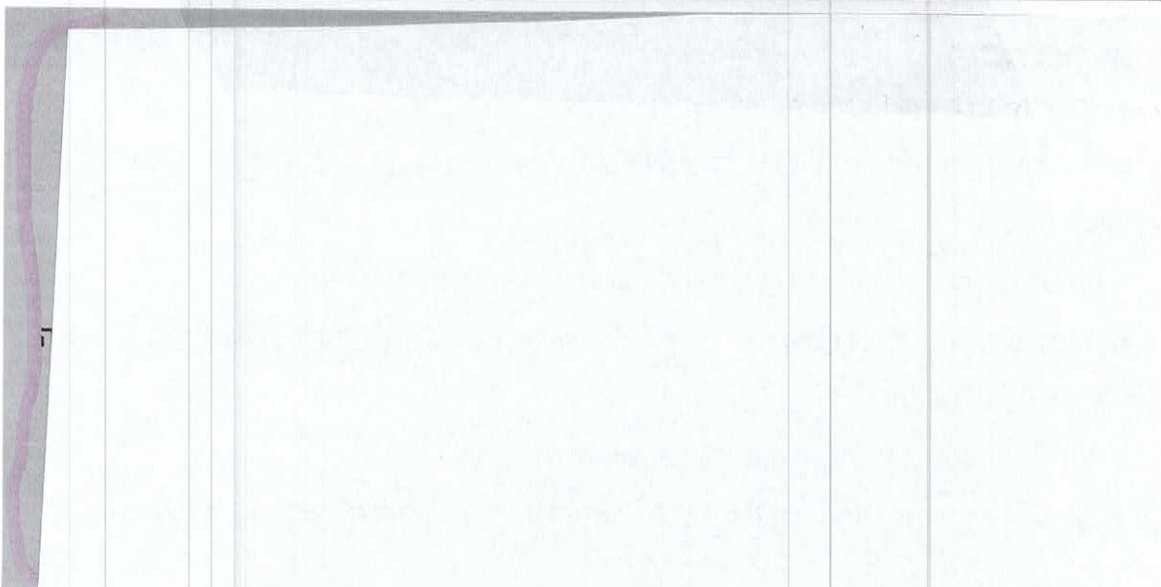

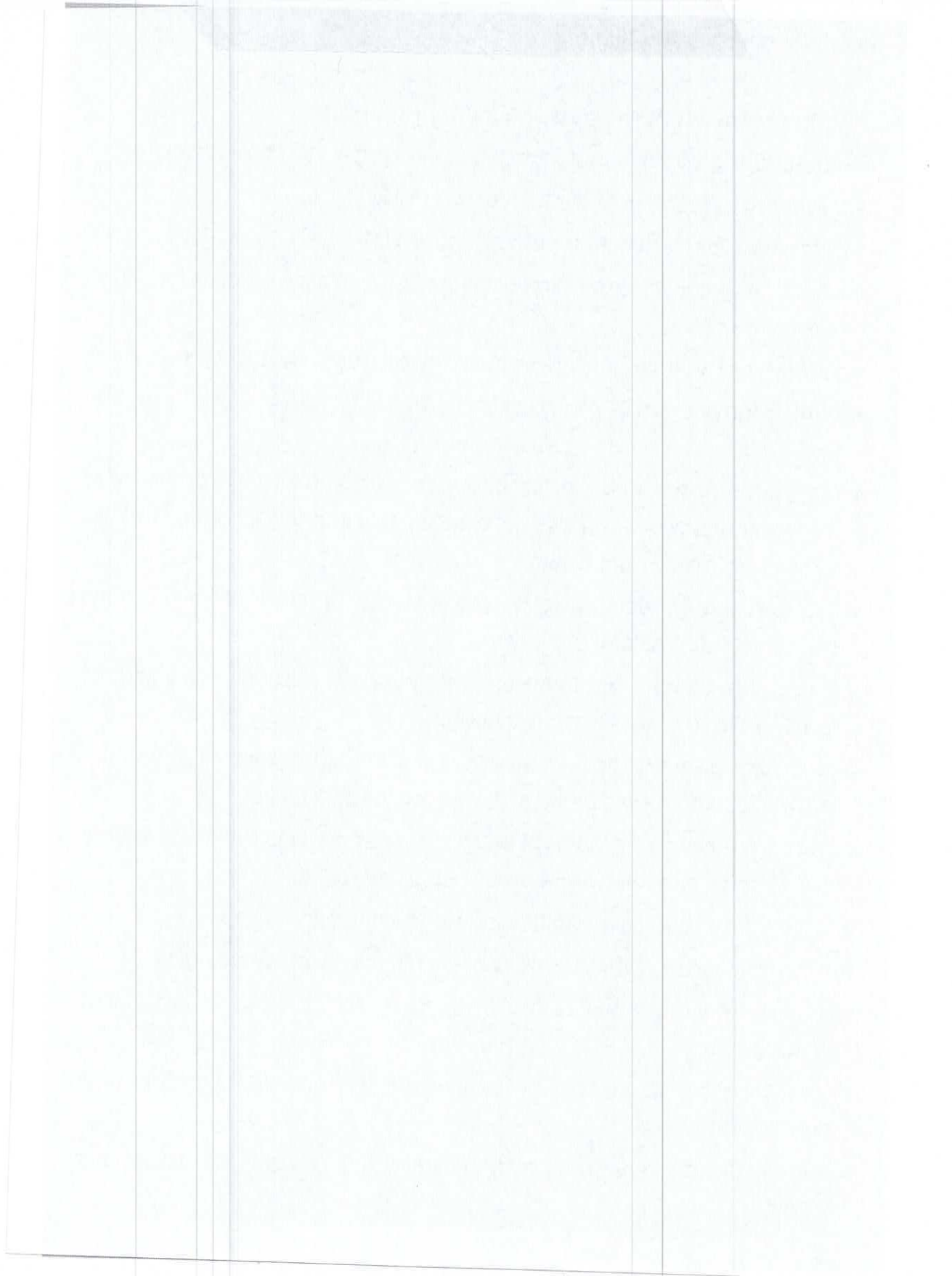
הוועדה הציבורית המייעצת לבחינת אפיקי הפעילות הממשלתית להבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות

במהלך החודשים ינואר-מרץ 2019 התכנסה ועדה בראשות יוג'ין קנדל מקסין פסברג ובהשתתפות עופר מרגלית, סגן הממונה על התקציבים במשרד האוצר, גילה בן הר, פייני סוקניק, נעמה אור, אייל אפשטיין, ויועץ הוועדה - ד"ר אילן אזרחי.

הוועדה מונתה כדי לבחון ולהמליץ לממשלה, עוד טרם הקמת הממשלה לאחר הבחירות, באשר לאפיקי הפעילות הממשלתיים לאבטחת העתיד היהודי בתפוצות.

הוועדה גיבשה את המלצותיה, ועיקריהן אושרו בהחלטה מס' 184 מיום 5.7.2020 "המתווה הממשלתי להבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות", אשר הטילה על משרד התפוצות לפעול ליישום המלצות אלו בראייה אסטרטגית ארוכת טווח.

נספחים

נספח א' | פרויקטים ומשך ההתקשרות

פרויקט	משך ההתקשרות
פרויקט 1	12 חודשים
פרויקט 2	18 חודשים
פרויקט 3	24 חודשים
פרויקט 4	30 חודשים
פרויקט 5	36 חודשים
פרויקט 6	42 חודשים
פרויקט 7	48 חודשים
פרויקט 8	54 חודשים
פרויקט 9	60 חודשים
פרויקט 10	66 חודשים
פרויקט 11	72 חודשים
פרויקט 12	78 חודשים
פרויקט 13	84 חודשים
פרויקט 14	90 חודשים
פרויקט 15	96 חודשים
פרויקט 16	102 חודשים
פרויקט 17	108 חודשים
פרויקט 18	114 חודשים
פרויקט 19	120 חודשים
פרויקט 20	126 חודשים
פרויקט 21	132 חודשים
פרויקט 22	138 חודשים
פרויקט 23	144 חודשים
פרויקט 24	150 חודשים
פרויקט 25	156 חודשים
פרויקט 26	162 חודשים
פרויקט 27	168 חודשים
פרויקט 28	174 חודשים
פרויקט 29	180 חודשים
פרויקט 30	186 חודשים
פרויקט 31	192 חודשים
פרויקט 32	198 חודשים
פרויקט 33	204 חודשים
פרויקט 34	210 חודשים
פרויקט 35	216 חודשים
פרויקט 36	222 חודשים
פרויקט 37	228 חודשים
פרויקט 38	234 חודשים
פרויקט 39	240 חודשים
פרויקט 40	246 חודשים
פרויקט 41	252 חודשים
פרויקט 42	258 חודשים
פרויקט 43	264 חודשים
פרויקט 44	270 חודשים
פרויקט 45	276 חודשים
פרויקט 46	282 חודשים
פרויקט 47	288 חודשים
פרויקט 48	294 חודשים
פרויקט 49	300 חודשים
פרויקט 50	306 חודשים
פרויקט 51	312 חודשים
פרויקט 52	318 חודשים
פרויקט 53	324 חודשים
פרויקט 54	330 חודשים
פרויקט 55	336 חודשים
פרויקט 56	342 חודשים
פרויקט 57	348 חודשים
פרויקט 58	354 חודשים
פרויקט 59	360 חודשים
פרויקט 60	366 חודשים
פרויקט 61	372 חודשים
פרויקט 62	378 חודשים
פרויקט 63	384 חודשים
פרויקט 64	390 חודשים
פרויקט 65	396 חודשים
פרויקט 66	402 חודשים
פרויקט 67	408 חודשים
פרויקט 68	414 חודשים
פרויקט 69	420 חודשים
פרויקט 70	426 חודשים
פרויקט 71	432 חודשים
פרויקט 72	438 חודשים
פרויקט 73	444 חודשים
פרויקט 74	450 חודשים
פרויקט 75	456 חודשים
פרויקט 76	462 חודשים
פרויקט 77	468 חודשים
פרויקט 78	474 חודשים
פרויקט 79	480 חודשים
פרויקט 80	486 חודשים
פרויקט 81	492 חודשים
פרויקט 82	498 חודשים
פרויקט 83	504 חודשים
פרויקט 84	510 חודשים
פרויקט 85	516 חודשים
פרויקט 86	522 חודשים
פרויקט 87	528 חודשים
פרויקט 88	534 חודשים
פרויקט 89	540 חודשים
פרויקט 90	546 חודשים
פרויקט 91	552 חודשים
פרויקט 92	558 חודשים
פרויקט 93	564 חודשים
פרויקט 94	570 חודשים
פרויקט 95	576 חודשים
פרויקט 96	582 חודשים
פרויקט 97	588 חודשים
פרויקט 98	594 חודשים
פרויקט 99	600 חודשים
פרויקט 100	606 חודשים

נספח ב' | מסמכים משלימים

נושא המסמך	הפרויקט
1 החלטת ממשלה מס' 184 (ראו נספח ג') החלטת ממשלה מס' 1369 (ראו נספח ד')	"מוזאיק יונייטד" - כללי
2 דו"ח "רוסוב", יולי 2022	"הקמפוסים"
3 דו"ח "רוסוב", אוקטובר 2022	"ישראלים"
4 מצגת סיכום פרויקט 19.9.22	מחנות קיץ לפליטים
5 תוכנית עסקית קהילות	"הקהל"
6 מצגת סיכום שנה 26.10.22	"יונייטד"
7 דו"ח "רוסוב", נובמבר 2022	"SMARTJ"
8 מסמך של מכוני אה"י ויונייטד מסמך הצעה לשת"פ של חסינות המס עם חסות אוקטובר 2022	סיוע חירום ליהודי אוקראינה
9 דו"ח תקופתי מסכם, אוקטובר 2022	מינהלת עמ"י - כללי
10 מסמך הפקת לקחים שבוע התפוצות 2022	שבוע התפוצות
11 מצגת מעודכנת על תאוריית השינוי	"קומיוניטטי"
12 טיוטת תוכנית החומש	תוכנית חומש עם משרד החינוך
13 מסמך הפיפה, נובמבר 2022 פרויקט "ANCO" - מבחש מחווה פעולה, נובמבר 2022	אנטישמיות - כללי
14 טיוטת לו"ז לכנס, נובמבר 2022	כנס עיתונאים יהודים
15 ממצאי סקר אחרון, פברואר 2022	"מדד הקרבה לתפוצות"
16 בחינת פעילות משרד התפוצות והמלצות להגברת האימפקט, ינואר 2022	המלצות כלליות

נספח ג' | החלטה מס' 184 של הממשלה מיום 5.7.2020

נושא החלטה: המתווה הממשלתי להבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות

מחליטים: בהתאם לסעיפים 6(ב) ו-6(ג) לחוק יסוד: ישראל - מדינת הלאום של העם היהודי, שעניינם שימור הזיקה בין המדינה ובין בני העם היהודי בתפוצות ושימור המורשת של העם היהודי בקרב יהדות התפוצות; לאור מדיניות הממשלה הרואה בחיזוק העם היהודי בתפוצות משימה בעלת חשיבות עליונה הנובעת מתפיסות היסוד של מדינת ישראל וכחלק בלתי נפרד של החזון הציוני, ובהמשך לדוח הוועדה הציבורית המייעצת לבחינת אפיקי הפעילות הממשלתית להבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות, אשר מונתה על-ידי מנכ"ל משרד התפוצות (להלן - הוועדה):

א. לאמץ את מתווה העקרונות ותחומי הפעילות להשקעה ממשלתית בהבטחת עתיד העם היהודי בתפוצות, כפי שגובש על ידי משרד התפוצות ברוח דוח הוועדה והמלצותיה ומובא בנספח שלהלן. (עותק מדוח הוועדה המלא נמצא בתיקי מזכירות הממשלה).

ב. להטיל על משרד התפוצות בתיאום עם גורמי הממשלה הרלוונטיים ובהתייעצות עם הסוכנות היהודית, ההסתדרות הציונית העולמית וגורמים נוספים הנוגעים בדבר, לפעול ליישום מתווה העקרונות האמור, על היבטיו השונים, וזאת בראייה אסטרטגית ארוכת טווח.

ג. אין באמור בהחלטה זו בכדי לגרוע או לפגוע בסמכויותיהם של משרדי ממשלה אחרים.

נספח - מתווה העקרונות ותחומי הפעילות להשקעה ממשלתית בהבטחת עתיד העם היהודי תפוצות בהמשך לדו"ח הוועדה הציבורית וברוח המלצותיו ולאור הניסיון בתחום ועבודת מטה שנעשתה, גיבש משרד התפוצות מתווה עקרונות ותחומי פעילות כדלקמן:

■ עקרונות היסוד המנחים את הממשלה בהתערבותה

במסגרת שיתוף הפעולה עם יהודי התפוצות לחיזוק הזהות היהודית והקשר למדינת ישראל, נדרש לשמור על שני עקרונות יסודיים, אשר בכוחם להבטיח את הצלחת הפעולה המשותפת עם יהודי התפוצות:

1. שותפות כנה ואמיתית - פעילות המדינה בתחום צריכה להיעשות מתוך שותפות מלאה עם השותפים, יהודי התפוצות. קיימת חשיבות גדולה לתיאום ציפיות והבהרת הרצון בשותפות מלאה ומכבדת עם כמה שיותר גורמים בעם היהודי, וזאת, החל משלב גיבוש החזון, עבור בתכנון האסטרטגיה וכלה בביצוע בשטח - הכול למען המטרה המשותפת של חיזוק הזהות היהודית והקשר לישראל.

2. חשיבותה של יציבות המדיניות הממשלתית לצורך מאמץ זה - הקשר עם יהדות התפוצות הוא רגיש ביותר ומבוסס על אמון הולך ונבנה. כדי שלא לפגוע בתהליך זה נדרשת יציבות של המדיניות הממשלתית באופן אשר יבטיח שפעולות ופרויקטים שהחלו ומוכיחים יעילות והשפעה, יאושרו לטווחי זמן ארוכים. אחד המנגנונים אשר יכולים לסייע ליציבות הינו הקמת ועדת היגוי משותפת לכל פרויקט (במקרים שבהם לא קיימת ועדת היגוי). כוחה יישאב מנציגי ממשלה ומנציגי פילנתרופים שונים, המייצגים ועדת היגוי מקצועית, והיא תוכל לייצר את היציבות הנדרשת למהלכים משותפים, משמעותיים וארוכי טווח בשיתוף ולמען יהדות התפוצות.

■ הערך המוסף הממשלתי

לאחר בחינה ארוכת שנים נראה שכניסת הממשלה לפעולה בתחום חיזוק הזהות היהודית והקשר לישראל של יהדות התפוצות טומנת בחובה ערך מוסף בעל שני מרכיבים ייחודיים, שהממשלה יכולה להביא לשותפות זו:

1. ראייה גלובלית - העם היהודי בתפוצות, המונה כשמונה מיליון יהודים, מורכב מאוכלוסייה מגוונת בעלת שונות גבוהה, המפוזרת על פני עשרות רבות של מדינות. מכאן, שלכל קהילה יש מאפיינים שונים מאלה של קהילות במדינות אחרות. נוסף על כך, קיימים הבדלים בין הגוונים השונים ביהדות התפוצות, ואף מתקיימת שונות בתוך הגוונים עצמם, היוצרת קרקע פורה להבדלים נוספים בין הקהילות השונות. המעורבות של הממשלה יכולה לסייע לכולם לשבת סביב שולחן אחד כפי שקורה בפרויקטים כמו מוזאיק, תגלית ו UNIT.ED.

2. חשיבה מערכתית - החשיבה הממשלתית מאופינת בראייה מערכתית. בדומה לאופן שבו הממשלה מביטה על אתגרי העולם היהודי ברמת המאקרו ולא רק על תרגום ייחודי של אתגרים במופעים המקומיים, כך גם מתבטאת החשיבה הממשלתית בתחום הפרויקטלי. הממשלה משתדלת להסתכל בצורה מערכתית על כל הרצף של המסע היהודי שעובר כל יהודי בתקופות המעצבות את זהותו, ובשיתוף פעולה עם החשיבה הקהילתית המקומית ניתן ליצור מקסום של השפעת הפרויקטים השונים על הזהות היהודית המתגבשת של המשתתפים.

היבט נוסף של החשיבה המערכתית הינו ההבנה הממשלתית של המקום שבו היתרון היחסי והערך המוסף שהיא מביאה לעשייה הינו משמעותי וייחודי, לעומת המקום שבו כוחה ויכולתה של הממשלה אינם גדולים, ולצורך מקסום הצלחת הפעילות עליה להעדיף להימנע מלהתרכז בו. ניסוח אסטרטגיה כוללת ותכלול עבודת מטה משותפת עם התפוצות של מיזמים גדולים ומשמעותיים הינו יתרון יחסי מובהק של הממשלה ובו עליה להתרכז, בעוד שבתחום הביצוע בשטח בתפוצות, הממשלה נמצאת בנחיתות, ועל כן, כדי למנוע כישלון של הפעילות והשקעת משאבים רבים אשר ירדו לטמיון, עליה להניח לקהילות ולארגונים המקצועיים של יהדות התפוצות המכירים היטב את השטח לבצע את הפעילות בפועל, למעט פעילות שליחים ומורים שליחים שיבוצעו בהובלה ישראלית.

עקרונות הפעולה הממשלתית וההשפעה הרצויה על פעילותה של הממשלה בתחומי חיזוק הזהות היהודית והקשר לישראל של יהדות התפוצות להתבצע בשלוש שיטות פעולה ספציפיות, המבטאות את יתרונותיה של הממשלה ואת ההשפעה הרצויה שאותה מבקשת הממשלה להשיג על התחום:

1. יצירת שדה פעולה ופלטפורמות ולא פרויקט נקודתי - יתרון הגודל של הממשלה יחד עם אופי הראייה המערכתית המתכללת שלה מאפשרים לממשלה ליצור עם שותפיה מהתפוצות שדות פעילות חדשים, או להפוך פרויקט נקודתי מוצלח לשדה פעילות שלם, שאליו היא תגייס שותפי תכנון ומימון ומפעילים ממגוון קהילות וארגונים. המטרה ביצירת שדה הפעולה היא ניצול כוח המשיכה של הממשלה ושותפיה לצורך משיכת ספקים מגוונים להפעלת הפרויקטים והשפעה על השוק כולו ולא על ארגון/פרויקט בודד. הממשלה מבקשת ליצור בשדה הפעילות החדש, בשיתוף פעולה עם שותפיה למיזם מקרב יהדות התפוצות, עקרונות תוכן ברמה גבוהה, לצד סטנדרטים חינוכיים וטכניים, שיבטיחו את איכות הפרויקט מצד אחד, ומצד שני תאפשר למגוון הרחב ביותר של מפעילים מארגונים, ומקהילות שונות להציע את הפרויקט בזוויות מגוונות של זהות יהודית, כך שיוכלו למשוך את מספר המשתתפים המקסימלי לפרויקט. כחלק מכך, הממשלה מבקשת לאחד פלטפורמות לא ממשלתיות שונות העוסקות בתחומי פעולה דומים על מנת לנצל יתרון גודל ולהגדיל את היעילות והאפקטיביות של הפרויקטים המופעלים על ידיהן.

2. השקעה בשילוב של תוכן איכותי לצד מספרים גדולים - הממשלה, בשיתוף יהדות התפוצות, מבקשת להשיג השפעה אמיתית ומהותית על צעירי העם היהודי שישתתפו בפרויקטים השונים. על כן, הממשלה רואה

בעדיפות עליונה את ההשקעה בתכנים איכותיים בכל אחד משדות הפעולה שאליהם היא מבקשת להיכנס, שיבטיחו כי המשתתפים יזכו לחוויה מעצבת, עם תכנים עמוקים, משמעותיים ומעצבי זהות, ובזכות החוויה המשמעותית בה יזכו המשתתפים לייצר השפעה אמיתית על חייהם היהודיים ועל האופן שבו יבקשו להנכיח זהות זו בבחירות החיים שלהם ושל משפחתם. לצד החשיבות העליונה של התכנים, מבקשת הממשלה לנצל את יתרון הגודל שלה וכוח המשיכה הייחודי שיש להתערבות ממשלתית בתוך העולם היהודי על משיכת שותפים מממנים ותפעוליים, על מנת להביא את ההשפעה העמוקה של התכנים למספר המשתתפים הגדול ביותר האפשרי, באופן שימקסם את אדוות ההשפעה הרחבות פיננסית נכונה - על השותפות בין הממשלה לשותפים זהות על סביבתם הקרובה והרחוקה. התערבות פיננסית נכונה - על השותפות בין הממשלה לשותפים הפילנתרופים להעמיק ולחקור את ההשקעה המשותפת בשדה פעולה - כיצד תימדד הצלחה, היכן נכון להשקיע כדי לקבל את התוצאה הטובה ביותר בטווח הקרוב ובטווח הרחוק, והיכן אפקטיביות ההשקעה היא נמוכה ועל כן אין להשקיע. חלק מכללי הפעולה הם כי אין לחלק תמיכות ומענקים (דבר המקובל מאוד בעולם היהודי בתפוצות), וכי באופן כללי יש לשלם על תוצאות ולא על רצון טוב וניסיונות של ארגונים יהודיים לעמוד בתוצאה. כמו כן חשוב לציין כי השותפות עם התפוצות מתבטאת גם בתכנון משותף וגם במימון משותף.

■ תחומי הפעולה

בהתאם להמלצות בדו"ח הוועדה הציבורית, על העשייה הממשלתית להתמקד בפעילות בתפוצות בששת התחומים הבאים:

1. חינוך פורמלי - רובם של הילדים ובני הנוער היהודים בגילי 18-6 בתפוצות אינם הולכים לבתי ספר יהודיים, ובשל עובדה זו, עיקר פעילותה של ממשלת ישראל בתחומי הזהות היהודית והקשר לישראל עם התפוצות עד היום, התמקד בתוכניות בשדה החינוך הבלתי פורמלי (מסע, "תגלית", "מוזאיק" וכיו"ב), בהן ניתן היה להגיע לקהל רחב יותר בהשקעה נמוכה יותר. עם זאת, לצד התמקדות זו, הממשלה, ככלל, לא השקיעה עד כה בעשרות אלפי הילדים היהודים אשר עדיין לומדים בבתי הספר היהודיים, אשר בתורם, מתקשים במקומות רבים לעודד בקרב תלמידיהם התהוות של תחושת מעורבות קהילתית, קשר מעמיק למדינת ישראל וזהות יהודית חזקה ומשמעותית, על מגוון האפשרויות הקיימות בהגדרה רחבה זו. עם זאת, ממשלת ישראל השקיעה ומשקיעה במשך השנים בחינוך פורמלי, אך נדרש חיזוק משמעותי.

בעקבות שינוי תפיסה שהתגבש במשרד התפוצות בשנים האחרונות, התשתית הקיימת של בתי הספר היהודיים נתפסת כפוטנציאל לשיתוף פעולה, שיאפשר למוסדות החינוך היהודיים בעולם היהודי להביא לידי ביטוי את ההוויה היהודית על גווניה השונים ולהפוך את החינוך היהודי לאפקטיבי יותר. שיתוף פעולה יוכל להרחיב את השפעת בתי הספר על בוגריהם, על משפחות התלמידים ועל הקהילות הסובבות אותם. במקביל לעשייה הפרטנית עם כל בית ספר נדרש גם ליצור ולהרחיב רשת פעילה ותומכת של חינוך יהודי עולמי.

2. חינוך לא פורמלי - כידוע, שני הפרויקטים המשמעותיים ביותר של ממשלת ישראל לחיזוק הזהות היהודית והקשר למדינת ישראל בתחום החינוך הבלתי פורמלי הם "תגלית" ו"מסע". פרויקטים אלה מביאים בני נוער וסטודנטים לחוויות מעצבות זהות בישראל ונחשבים כפרויקטים בעלי השפעה עמוקה על הזהות היהודית של משתתפיהם. פרויקט "מוזאיק" של ממשלת ישראל בשיתוף העם היהודי בתפוצות (כונה בתחילה היוזמה המשותפת לממשלת ישראל והעם היהודי) ביקש להשתמש בשני הפרויקטים כנקודות עוגן, שישתלבו ברצף הפרויקטים שייצור את המסע היהודי של הצעיר היהודי בתפוצות בתקופת החיים הנחשבת כמשפיעה ביותר על עיצוב הזהות, בין הגילים 12-35.

התפיסה של "מוזאיק" נעוצה בהבנה, כי בין הגילים 12-35 מתעצבת עיקר זהותו של אדם, ובתוכה המקום שהיהדות עתידה לתפוס בחייו של היהודי בתפוצות - החל מתקופת הבת/בר-מצווה, עבור בשנות התיכון

ובקמפוסים של ההשכלה הגבוהה ועד שנות הקריירה הראשונות, הקמת המשפחה ובחירת מערכת החינוך לדור המשך. על מנת ליצור את ההשפעה המשמעותית ביותר מבחינת הזהות היהודית בתקופה פורמטיבית זו, "מוזאיק" מסתכלת בראייה כוללת על כל המסע, מזהה את החיבורים בין הפרויקטים השונים, דואגת לשימור הידע של הפרויקטים ולשיתופו, ממקסמת את ההשפעה על המשתתפים ויוצרת את היכולת להתאים לכל משתתף, בכל פרויקט, את תוכניות המשך הרלוונטיות עבורו במסע היהודי. "מוזאיק" מוודאת את קיומה של סדרת הזדמנויות עבור כל צעיר יהודי ליצירת חיבור משמעותי לחיים יהודיים, בדגש על מאמצים לחיבור יחידים אשר אינם מחוברים לזהותם היהודית, זאת באמצעות יצירת חזון חינוכי כולל ועקבי, שבכוחו להעשיר ולעורר השראה בקרב הדור הצעיר ולעודד אותו לחקור את זהותו.

3. פעילות בישראל - הממשלה משקיעה בשנים האחרונות בהליך חשיבה ותכנון מעמיק יחד עם יהדות התפוצות על האופן שבו על הממשלה לפעול ביחס לאתגרי יהדות התפוצות. עם זאת, השיח הישראלי הפומבי כמעט שאינו עוסק בתפוצות העם היהודי, כאשר יוצאי הדופן הם משברים מתוקשרים, מקרי אסון, פיגועי טרור וגילויי אנטישמיות.

כחלק מהתפיסה הדו-כיוונית וההדדית של יחסי ישראל והעולם היהודי, יש חשיבות ראשונה במעלה להשפיע על התודעה הישראלית ולהטמיע בציבור הישראלי את התובנה, כי העם היהודי בתפוצות הוא חלק בלתי נפרד מהקיום של הקולקטיב היהודי, שישראל במרכזו. המטרה בעיסוק בתחום פעולה זה היא להעמיק את הידע של העם בישראל לגבי החיים היהודיים בתפוצות, לחשוף את הישראלים למגוון הקהילות ופיוזון הגיאוגרפי בעולם ולאתגרים העומדים בפני הקהילות השונות, להגביר את תחושת השייכות בין הישראלים בארץ ליהודים בתפוצות ולהניע את הישראלים למעורבות ולעשייה בנושאים הקשורים ליהודים בתפוצות.

4. תיקון עולם - אחד הערכים היהודיים והציוניים החשובים ביותר הוא תיקון עולם ותרומה לעולם ולכן צעירים יהודים רבים ברחבי העולם מרגישים קשר וחיבור לערך זה. חיבור צעירים יהודים בעולם למשימות לשיפור חיי אנשים ברחבי העולם במסגרות יהודיות תוך שימוש בחדשנות טכנולוגית, חברתית ועסקית יכולות להיות כלי מלהיב ומחבר. רבים מן הצעירים היהודים חשים צורך לסייע לקידום החלקים החלשים בעולם באמצעות יכולותיהם וטכנולוגיות מתקדמות. מדינת ישראל יכולה להיות המקום המתאים לרכז פעילות מסוג זה.

5. חדשנות וטכנולוגיה - מעבר להשקעות הנ"ל בתחומים מובחנים, אחת הדרכים לקדם את הפעילות בתחום התפוצות היא באמצעות שיתופי פעולה עם פרויקטים חדשניים ופורצי דרך בתחום התפוצות לפרק זמן מוגבל, וזאת כדי לקדם באופן משמעותי לפרק זמן קצר ובאופן שישיא תרומה ניכרת לפעילות הממשלה עם יהדות התפוצות. בהקשר זה הפרויקטים צריכים לענות על מספר קריטריונים, ביניהם: פרויקט בעל משמעות ואפקטיביות; פרויקט התורם למימוש החזון של אחד התחומים האחרים של המשרד; פרויקט פורץ דרך; שותף אפקטיבי ובעל יכולות ביצוע גבוהות; פרויקט קיים בעל פוטנציאל התרחבות; תורם להמשכיות ביצוע; תורם למיצוב תחום התפוצות ופעילות הממשלה והמשרד בתחום.

6. הערכה ומדידה - ישנה חשיבות רבה לבדיקה מקצועית וסדורה של מגמות דמוגרפיות בעם היהודי וכן לביצוע בקרה והערכה של התוכניות השונות באמצעות מתודולוגיות מדידה אחידות ליעדי העל וליעדי הביניים ולאספקת מידע עדכני בדבר העמידה ביעדים, וזאת על מנת שההשקעה בתחום תהיה יעילה ואפקטיבית.

בנוסף, בהתאם להמלצות הדו"ח יש לפעול לניסוח של מגילת ייעוד משותף לעם היהודי אשר תהא בעלת קונצנזוס נרחב ותדגיש את חשיבות קיומו של העם היהודי בעת הזאת, את עתידו ואת תפקידו בעולם, וזאת בכדי שתהווה בסיס רעיוני רחב לכלל הפעילות.

נספח ד' | החלטה מס' 1369 של הממשלה מיום 10.4.2022

נושא ההחלטה: תוכנית ההמשך ליוזמה המשותפת לממשלת ישראל ולעם היהודי בתפוצות

מחליטים: בהמשך להחלטת הממשלה מס' 1660 מיום 1.6.2014, ולהחלטות הממשלה מס' 95 מיום 19.6.2015, מס' 3209 מיום 1.12.2017, מס' 3754 מיום 25.4.2018, מס' 4539 מיום 9.4.2019, מס' 193 מיום 09.07.2020, מס' 226 מיום 17.07.2020 ומס' 1018 מיום 04.06.2021 המתקנות את החלטה 1660 (להלן ביחד: "התיקונים להחלטה 1660") ומתוך ההכרה כי למדינת ישראל ולקהילות היהודיות בתפוצות אחריות משותפת לעתידו והמשכיותו של העם היהודי ובמטרה לחזק את הזהות היהודית של דור העתיד ולהעמיק את הקשר למדינת ישראל ולציונות:

1. להטיל על משרד התפוצות לתכנן ולבצע את תוכנית ההמשך ליוזמה המשותפת לממשלת ישראל ולעם היהודי התפוצות (להלן: "התכנית") וזאת על בסיס השלב הראשון של הפרויקט, שבוצע בין השנים 2022-2014, והלקחים שעלו ממנו.

2. התכנית תמשיך להיות משותפת למדינת ישראל ולעם היהודי בתפוצות, ותגובש על בסיס המשך הדיאלוג עם העולם היהודי במטרה לחזק את הזהות היהודית בתפוצות ואת הקשר בין יהודי התפוצות למדינת ישראל ולציונות בכל התחומים המשיקים למעגל החיים האישי והקהילתי, בארץ ובחו"ל, בקרב קהלי יעד מגוונים לרבות בהיבטי גיל, ארץ מוצא ותרבות, שתאפשר לכל גווי העם היהודי למצוא את מקומם בתוכנית.

3. התכנית תבוצע בהתאם למתווה עבודה רב שנתי שממנו תיגזר בכל שנה תכנית עבודה שנתית (להלן: "המתווה הרב שנתי").

4. לצורך גיבוש ויישום המתווה הרב שנתי תבוצע התקשרות כמפורט בסעיף 6 שלהלן. את התכנית תוביל ועדת ההיגוי המורכבת מנציגי ממשלת ישראל ושותפים נוספים למימון התכנית.

5. הניהול השוטף של התוכנית ימשיך להתבצע על ידי משרד התפוצות (להלן: "המשרד" או "משרד התפוצות") ובכלל זה יהיה המשרד מוסמך לפעול כדלקמן:

א. אישור המתווה הרב שנתי ותוכניות העבודה המפורטות לכל פרויקט הנגזרות ממנו (להלן: "תוכניות העבודה המפורטות"), ושינויים בהם.

אישור המשרד יינתן בטרם יועברו המסמכים המפורטים בסעיף זה לאישור גורמים אחרים, ממשלתיים ו/או חוץ ממשלתיים של התוכנית. כמו כן, אישור המשרד למתווה הרב שנתי, לתוכניות העבודה המפורטות ולשינויים מהותיים בהם יינתן בכפוף לבחינת היועץ המשפטי וחשב המשרד.

ב. כל הפעולות הנוגעות לוועדת ההיגוי לרבות אישור שינויים במנגנוניה וסמכויותיה, אופן קבלת ההחלטות, מנגנון ההסכמה בה וכן הרכבה.

6. לשם יישום וניהול התכנית, משרד התפוצות יתקשר עם גוף ייעודי, אשר יהא אחראי להעמיד את המימון לביצוע התוכנית מטעם הגורמים החוץ ממשלתיים ויעסוק בניהול התוכנית ובהבטחת יישומה, בין היתר, באמצעות צדדים שלישיים, ולא יעניק תמיכות. החלטה על ההתקשרות עם הגוף הייעודי ושל הגוף הייעודי עם צדדים שלישיים תהיה בהתאם לחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992 ותקנותיו.

7. המקורות התקציביים לתכנית יהיו כדלקמן:

א. כאמור לעיל, ממשלת ישראל רואה חשיבות בשותפות עם העם היהודי בהיגוי התוכנית ובמימונה.
ב. חלקה של הממשלה במימון התכנית בכל שנה יהיה עד מחצית מעלותה בפועל ועד תקרת התקציב הממשלתי שייקבע בכל שנה. העברת תקציב המזומנים תיעשה באופן שוטף לפי צרכי התוכנית ובהתאם להיקף הביצוע בפועל.

- ג. חלקה של הממשלה בתקציב התכנית לשנים 2022-2024 יוקצה באמצעות משרד התפוצות בהתאם לפירוט הבא:
- לשנת 2022 - 88.65 מלש"ח בהרשאה להתחייב מתקציב משרד התפוצות.
- לשנת 2023 - 88.38 מלש"ח בהרשאה להתחייב מתקציב משרד התפוצות.
- למען הסר ספק יובהר כי המשרד רשאי להקצות מתקציבו תקציבים נוספים לצורך המשך ביצוע פרויקטים קיימים בתוכנית, וזאת ללא הכרח באישור חוזר של הממשלה להקצאת תקציבים כאמור.
- ד. משרד התפוצות ינהל את המשאבים עבור ביצוע התוכנית באמצעות הרשאה להתחייב.
- ה. יודגש, כי מדובר בתקציבים חדשים, אשר מתווספים להשקעות הממשלה בפרויקטים קיימים ובפעולות בתחום התפוצות, וכי החלטה זו אינה גורעת או משנה החלטות ממשלה רלוונטיות קודמות הנוגעות לנושאים האמורים בהחלטה. כמו כן לא יהיו בתוכנית האמורה מסרים הסותרים את עידוד העלייה לישראל או פגיעה בסמכויותיו של משרד העלייה והקליטה.
8. תיאום התוכנית בין משרדי הממשלה יתבצע באמצעות ועדה בין-משרדית בראשות מנכ"ל משרד התפוצות. בוועדה יהיו חברים נציגים ממשרדי החוץ, החינוך, העלייה והקליטה ואגף תקציבים במשרד האוצר. נציגים נוספים בוועדה ייקבעו על ידי מנכ"ל משרד התפוצות. הוועדה תתכנס פעם בשנה או לפי הצורך וסדר יומה ייקבע על ידי מנכ"ל משרד התפוצות.
- סמכויות הוועדה תהיינה כדלקמן:
- א. תיאום בין פעילות משרדי הממשלה השונים בקשר למתווה הרב שנתי ויישום.
- ב. מעקב ובחינת דיווחים בדבר התקדמות המתווה הרב שנתי.
- ג. מעקב אחר המחקר וההערכה לשלבי יישום המתווה הרב שנתי, שיבוצעו ע"י משרד התפוצות ומעקב אחר ביצוע התקציב.
9. דיווח - משרד התפוצות ידווח, פעם בשנה לפחות, לממשלה על התקדמותו בביצוע המתווה הרב שנתי.
10. החלטה זו מחליפה את החלטת הממשלה מס' 1660 מיום 1.6.2014 ואת החלטות הממשלה המתקנות אותה אשר פורטו ברישה להחלטה זו.

משרד התפוצות
יוצרים עתיד יהודי משותף